

BIBLIOGRAPHY

Books

- Brown, Lionel Neville, J.F. Garner., Nicole Questieux. French Administrative Law. 2d ed. London : Butterworths 1973.
- Grahl Madsen, Atle. Territorial Asylum (A.W. Sijthoff's Uitgeversmaatschappij) Netherlands, 1980.
- Grahl Madsen, Atle. The Status of Refugees in International Law. 2 Vols. (A.W.Sijthoff's Uitgeversmaatschappij) Netherlands, 1966, 1972.
- Rivero, Jean. Droit Administratif. Paris, 1977.

Articles

- "Asia's Refugees." Far Eastern Economic Review (1982) : 254-255.
- "Asia's Refugees." Far Eastern Economic Review (1980) : 100-115.
- "Asia's Refugees." Far Eastern Economic Review (1979) : 126-128.
- "Annual Review 1980." The Nation Review (December 1980) : 40.
- Abrams Arnold. "Just Sitting." Far Eastern Economic Review (July 1970) : 1.
- Billard, A. "The Largest Concentration of Kumpuchean Refugees in Thailand." Refugees Magazine (May 1983) : 12-13.

- Barton, Michel S. "Indochinese Refugees : The Future looks Bleak." Refugees Magazine 3 (May 1983) : 9-10.
- Bergess, John. "Laos Refugees Still Wait to Go Home." The Social Science Review (December 1974) : 8.
- Butter David. "Agony of the Boat People." Newsweek (July 1979) : 7.
- Burrows R. "Consolidation of Refugee Camps in Thailand." Refugees Magazine (May 1983) : 14.
- Das, K. "Refugees : Rocking ASEAN 'S Boat." For Eastern Economic Review (June 1979) : 8.
- Davis, Neil. "A Thorny Problem in Thailand." Far Eastern Economic Review (October 1976) : 2.
- Dean, John Gunther. "Thai-US. Relation." The Nation Review (December 1982) : 2.
- Dossier. "Vietnam Orderly Departure Programme : Another Althernative to the Risky Boat Trips." Refugees Magazine 3 (May 1983) : 28.
- Dossier. "The Fight Against Piracy." Refugees Magazine 3 (May 1983) : 27.

- "Documents and Publication of the UN and Specialized Agencies."
International Social Science Journal (Spring 1968) : 13.
- Hearn, Robert M. "Refugees and Hill Tribes in Northern Thailand
During the Period 1967-1972." USOM (September 1972) :
259.
- "HO, HO, HO." Far Eastern Economic Review (April 1970) : 1.
- "Human Right in Thailand." The Nation Review (March 1980) : 2.
- Hyndman, P. "An Appraisal of the Development of the Protection
Afforded to Refugees under International Law." Journal
of the Law Association for Asia and the Western Pacific
3 (1981) : 229-284.
- "Kampuchean Conflict Crucial Aspects of Thai Foreign Policy."
The Nation Review (January 1981) : 1.
- Kiernan, Ben. "Kampuchia : Refugee's Account." Journal of
Con-temporary Asia (1979) : 4.
- Malik Michael. "World Fears New Wave of Vietnam Exodus." The
Nation Review (August 1979) : 1.
- McBeth, J. Homeward Bound, Far Eastern Economic Review, (11 August
1983) : 23.

- Nanda Na Champasak. "Laotians." Refugees Magazine 3 (May 1983) :
15.
- Nations Richard. "What Price Human Right ?" Far Eastern Economic Review (July 1977) : 3.
- Newland Kathleen. "Refugees : The New International Politics of Displacement." World Watch Paper (March 1981) : 35.
- Peagam, Norman. "Thailand's New Visitors." Far Eastern Economic Review (June 1975) : 3.
- Poole, Peter, A. "The Vietnamese in Thailand : Their Continuing Role in Thai - Vietnam Relation." Spectrum (January - March 1976) : 3.
- Poom Pradit Pairoj "What Being a Refugee Hear Means." The Nation Review (December 1978) : 1.
- "Refugee Aid, Past and Present." Focus (January 1982) : 6.
- Starner, Frances. "Refugees or Migrants ?." Asiaweek (July 1979) :
4.
- Theeravit Khien. "How Thailand Copes with Vietnam Expansion."
The Nation Review (June - July 1981) : 3.

Thailand, From Asia 1980 Yearbook." Far Eastern Economic Review
(November 1979) : 8.

Vitit Muntarbhorn. "Asylum-Seekers at Sea and Piracy in the Gulf
of Thailand." Revue Belge de Droit International (1981-1982) :
481-508.

Vitit Muntarbhorn. "International Solidarity in the Protection
of Refugees : A Nascent General, Principle of International
Law." Peace Progress IAEWP World Journal 4 (1982) : 58-71.

"Vietnam, From Asia 1982 Yearbook." Far Eastern Economic Review
(November 1982) : 7.

Weintraub, Peter. "Blow Boat to Nowhere - Plight of the Indochinese
Refugees." Far Eastern Economic Review (December 1977) :
58.

Weintraub, Peter. "The Exodus and the Agony." Far Eastern Economic
Review. (December 1978) : 6.

Newspaper

Billard, A. "Military attacks on Refugee Camps." Refugees
Magazine (4 August 1983) : 11-12.

Chongkhadikij, Theh. "Prem Firm on Thailand's Kampuchean Policy."
Bangkok Post (18 April 1980) : 1.

Chaiviwan, Suthep. "Who will Help Thailand Burdened with 72,000 Refugees ?" Bangkok Post (September 1976) : 1.

"Communique of the 7 th Conference of the Ministers for Foreign Affairs of Lao, Kampuchea and Vietnam." Vietnam News Bulletin (22 July 1983) : 5.

Dawson, Alan. "There's No Business Like the Refugee Business." Bangkok Post (25 July 1982) : 1.

"Evacuation after an Attack on Refugee Camps." Refugees Magazine (August 1983) : 27-28.

"Good and Bad News on Refugees Crisis." Bangkok Post (9 August 1982) : 1.

Hemasutul, Sumit. "Refugees in a Dilemma." Bangkok Post (2 February 1975) : 1.

Ketudat Narong. "Ethnics Groups in Northeast Thailand." Bangkok Post (February 1970) : 9.

Larnlue, Aroon. "Chinese Enclave in the Hilly North." Bangkok Post (August 1973) : 1.

Mulligan Hugh, A. "Refugee : Developing into Major Long Term Dilemma." The Nation (25 June 1978) : 1.

"Prasong Clarifies Policy." Bangkok Post (24 November 1982) : 1.

Repatriation Initiative, Hartling pledge on Lao Refugees."

Bangkok Post (23 September 1983) : 1.

"40,000 VN Refugee Gain New Status." Bangkok World (23 December 1984) : 1.

Spindler Kanjana. "Ethnic Thai : Refugees in Their own Land."

Bangkok Post (21 March 1975) : 1.

Savetsila Siddhi "Siddhi States Thailand's Case at UN." Bangkok Post (2 October 1980) : 1.

"There are signs of a stricter policy on education opportunities of these Seeking refuge in Thailand in 1983." Bangkok Post (19 February) : 11.

"Thai Nationality for Refugee Children." Bangkok Post (23 November 1982) : 5.

Wittaya Prasong. "Thailand's Vietnamese Refugees Want to Go Home."

Bangkok Post (June 1970) : 1.

Reports

Report of the Asian-Africa Legal Consultative Committee, 8th Session (1966).

- Report of the Secretary-General : 1979 Geneva Meeting on Refugees and Displaced Persons in South-East Asia, U.N. Doc. A/34/627 (1979).
- Report of the Executive Committee of the UNHCR Programme on Conclusions Adopt by the Executive Committee on International Protection of Refugees (1980), pp. 7-55.
- Report of the Meeting of the Expert Group on Temporary Refuge in Situations of Large-Scale Influx. EC / SP / 16 Add. I. (1981).
- Report of the Round Table on the Problems arising from Large Numbers of Asylum-Seekers, International Institute of Humanitarian Law (1981).
- Report of the Working Group on Current Problems in the International Protection of Refugees and Displaced Persons in Asia, International Institute of Humanitarian Law (1981) pp. 1-17.
- Report of the International Conference on Kampuchea, A / CONF. 109/5 (1981).
- "Refugee Problems in South - East Asia : 1981." A Staff Report prepared for the Use of the Subcommittee on Immigration and Refugee Policy, Committee on the Juridiciary, United States Senate, 97th Congress, Second Session (1982), p. 25.

Report of the Round Table on Pre-Flow Aspects of the Refugee Phenomenon, International Institute of Humanitarian Law (1982).

Tamphleps

Coles, G.L.J. Pre-Flow Aspects of the Refugee Phenomenon, paper presented to the International Institute of Humanitarian Law (1982).

Feliciano Florentino P. "Non-Refoulement : Some Reflections on the Content, Function on Status of the Principle and Rule." paper presented at Symposium on the Promotion, Dissemination and Teaching of Fundamental Human Rights of Refugees, Tokyo, Japan, 7-11 December 1981. pp. 20-27.

Hyndman, P. "Refugee within Asia : Do They have a right at International Law to be granted Admission by States at whose borders they arrive seeking asylum ?". paper presented at the 7th LAWASIA Conference, Bangkok, Thailand, 8-12 August 1981.

Hartling P. "International Cooperation on Refugee." in Asian-African Legal Consultative Committee 21st Anniversary Commemorative Volume, pp. 63-85.

Kurino Ohtori. "Concept of Burden-Sharing." paper presented at Symposium on the Promotion, Dissemination and Teaching of Fundamental Human Rights, Tokyo, Japan, 7-11 December 1981.

Problems Arising from the Large Numbers of Asylum - Seekers : A Study of Protection Aspects, background paper presented by the International Institute of Humanitarian Law (1981) pp. 63-85.

Statements by Prasong Soonsiri at the 1982 Annual Conference on Indochinese Displaced Persons in Thailand in Proceedings of Annual Conference on Indochinese Displaced Persons in Thailand (1982) pp. 22-30.

Statements by Phisan Moonlasartsathorn at the 1982 Annual Conference on Indochinese Displaced Persons in Thailand in Proceedings of Annual Conference on Indochinese Displaced Persons in Thailand (1982) pp. 35-58.

Statements by Bulrit Dardaranada at the 6th Annual Conference on Displaced Persons in Thailand (1983).

Statements by D. Mortan, Deputy Representative of the World Food Programme and the United Nations Border Relief Operation at the 6th Annual Conference on Displaced Persons in Thailand (1983) p. 2.

International Humanitarian Law, Refugees and Displaced Persons, paper presented at the Seminar on International Humanitarian Law (Canberra 1983) p. 12.

- Vitit Muntarbhorn. "International Protection of Refugees and Displaced Persons : The Thai Perspective." paper presented at the 7th LAWASIA Conference, Bangkok, Thailand, 8-12 August, 1981.
- Vitit Muntarbhorn. "Displaced Persons in Thailand : Legal and National Policy Issues in Perspective, in Proceedings of the Round Table of Asian Experts on Current Problems in the International Protection of Refugees and Displaced Persons (1980), HCR/120/25/80 pp. 165-175.
- Vitit Muntarbhorn. "Law and National Policy concerning Displaced Persons and Illegal Immigrants in Thailand." paper presented at the UNHCR and Chulalongkorn University Joint Seminar on the Legal Aspects of Asylum - Seekers in Thailand, Bangkok, Thailand, 6-7 October 1983.

Laws and Agreements

Agreement between the Government of the Kingdom of Thailand and the United Nations High Commission for Refugees of 22 July 1977.

Convention Relating to the Status of Refugees of 28 July 1951.

United Nations Treaty Series No. 2545. Vol. 189, p. 137, reprinted in Collection of International Instruments Concerning Refugees, UNHCR (1979) pp. 10-39.

Convention for the Unification of Certain Rules with Respect to
Assistance and Salvage at sea (1910), 1 Bevans 780 (1968).

Geneva Convention on the High Seas (1958), 450 U.N.T.S. 62.

Memorandum of Understanding between the Government of the Socialist
Republic of Vietnam and the Office of the UNHCR, concerning
the departure of persons from the Socialist Republic of
Vietnam.

New Convention on the Law of the Sea (1982) A/CONF 62/122.

OAU Convention Governing the Specific Aspects of Refugee Problems
in Africa, United Nations Treaty Series No. 14691 reprinted
in Collection of International Instruments Concerning
Refugees, UNHCR (1979) pp. 193-200.

Protocol Relating to the Status of Refugee of 31 January 1967."
United Nations Treaty Series No. 8791. Vol. 606, p. 267.
reprinted in Collection of International Instruments
Concerning Refugees, UNHCR (1979), pp. 40-43.

Statute of the Office of the United Nations High Commissioner for
Refugees of 14 December 1950." General Assembly Resolution
428 (V).

The Organization of African Unity Convention Governing the Specific Aspects on Refugee Problems in Africa. "United Nations Treaty Series No. 14691, reprinted in Collection of International Instruments concerning Refugees, UNHCR (1979) pp. 193-200.

United Nation Declaration on Territorial Asylum of 14 December 1967" General Assembly of the United Nations (Resolution 2312 (XXII)), reprinted in Collection of International Instrument Concerning Refugees, UNHCR (1979). pp. 57-58.

Universal Declaration of Human Rights. "General Assembly Resolution 217 A (III) of 10 December 1948." reprinted in Collection of International Instruments Concerning Refugees, UNHCR (1979), pp. 99-103.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก

No. 965/2520

Permanent Mission of Thailand
Geneva

22 July B.E. 2520 (1977)

Your Highness

I have the honour to refer to the discussions held in Bangkok from 14 - 17 June 1977, during the visit of the United Nations Deputy High Commissioner for Refugees. Noting the principles recognized in the Joint Statement of 13 September 1975 issued during the visit of the High Commissioner, the following understanding was reached in the discussions :

1. In implementing the programme of humanitarian assistance due regard shall be had to the need to protect the national security, public order, public health and morals of the Thai nation.

2. Every beneficiary of the programme in Thailand has duties to the country in which he finds himself which require in particular that he conform to its laws and regulations as well as to measures taken for the maintenance of public orders.

3. It is recognized that a distinction must be made between persons who qualify as being within the competence of UNHCR and those who leave their country of nationality or habitual residence for reasons of personal convenience for example economic migrants, or persons who are not bona fide refugees.

4. The high number of illegal entrants into the Kingdom of Thailand is viewed with serious concern. Accordingly, the Government of Thailand intends to adopt strict measures to discourage such illegal entrants and to issue a proclamation whereby they shall be prosecuted and punished according to law.

5. In exercise of its sovereign prerogative, the Government also intends to institute necessary procedures in accordance with the internationally recognized humanitarian principles and in keeping with the distinction between persons within the competence of UNHCR and others.

6. The Government will extend full co-operation and provide the necessary facilities in order to enable the High Commissioner to perform his duties in accordance with his Statute on behalf of persons within his competence. In order to elaborate a satisfactory procedured framework the High Commissioner will provide all technical assistance that may be required by the Government.

7. The Government should be responsible for the support and material welfare of persons who qualify under the eligibility procedures once they have been instituted by the Government.

8. In Government and the High Commissioner will co-operate in order to promote, as soon as practicable, durable solutions for and self-reliance of persons within the competence of UNHCR.

9. The present programme of humanitarian assistance shall continue in accordance with the Agreement separately conceded between the Government of the Kingdom of Thailand and UNHCR on 22 July 1977.

Accept, Your Highness, the assurances of my highest consideration .

(Signed)

Manaspas Xuto

(Manaspas Xuto)

Ambassador or Extraordinary and
Plenipotentiary of Thailand

ព្រមព្រៀង

AGREEMENT

Between the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees and the Government of the Kingdom of Thailand regarding the Office of the UNHCR Regional Representative for Western South Asia.

THE OFFICE OF THE UNITED NATIONS HIGH
COMMISSIONER FOR REFUGEES

and

THE GOVERNMENT OF THE KINGDOM OF THAILAND

Considering that the Office of the United Nations High Commissioner for Refugees (hereinafter referred to as the "High Commissioner" or alternatively "UNHCR") has established an office of the UNHCR Regional Representative for Western South Asia (hereinafter referred to as the "UNHCR Regional Office") in Bangkok, Thailand, with the agreement of the Government of the Kingdom of Thailand (hereinafter referred to as "the Government") which undertakes to assist UNHCR in securing all the necessary facilities for the operation of this Regional Office ;

Considering that the Convention on the Privileges and Immunities of the United Nations adopted by the General Assembly to as the "General Convention"), to which Thailand is a party, is applicable to the UNHCR, a subsidiary organ of the General Assembly of the United Nations established pursuant to Article 22 of the Charter of the United Nations and hence an integral part of the United Nations ;

Considering that it is desirable to conclude an agreement to cover the establishment of the UNHCR Regional Office at Bangkok so as to enable the UNHCR Regional Office to discharge its responsibilities and fulfil its purposes ;

Have agreed as follows :

ARTICLE 1

FUNCTIONS

Section 1

The UNHCR Regional Office will exercise functions assigned to it by the High Commissioner in relation to his activities in the Kingdom of Thailand and in the region.

ARTICLE II

STATUS OF OFFICIALS OF THE UNHCR REGIONAL OFFICE

Section 2

With regard to the privileges, immunities and exemptions to which the Regional Representative, the Deputy Regional Representative and other officials of the UNHCR shall be entitled, the relevant provisions of the General Convention shall continue to be applied in all respects.

ARTICLE III

GENERAL PROVISIONS

Section 3

Consultations with respect to modifications of this Agreement shall be entered into at the request of either party. Any such modifications shall be by mutual consent.

Section 4

This Agreement may be terminated at any time by either party giving six months written notice to the other of its intention to terminate the Agreement; moreover, it shall cease to have effect in the event that the UNHCR Regional Office is

removed from the territory of the Kingdom of Thailand, except for such provisions as may be applicable in connexion with the orderly termination of the operations of the UNHCR in the Kingdom of Thailand and the disposal of its property therein.

Section 5

This Agreement shall enter into force from the date of its signature by both parties.

DONE at Geneva on 1 December 1977

For
THE OFFICE OF THE UNITED NATIONS
HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEES

For
THE GOVERNMENT OF
THE KINGDOM OF THAILAND

Prince Sadruddin Aga Khan
United Nations High Commissioner
for Refugees

Manaspas Xuto
Ambassador
Permanent Representative of Thailand
to the United Nations Office
at Geneva ¹

¹ องค์การชาหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ, กรุงเทพมหานคร.

ภาคผนวก ค.

AGREEMENT

between

THE GOVERNMENT OF THE KINGDOM OF THAILAND

and

THE UNITED NATIONS HIGH COMMISSIONER FOR REFUGEES

An Agreement between the Government of the Kingdom of Thailand (hereinafter referred to as "the Government") of the one part and the United Nations High Commissioner for Refugees (hereinafter referred to as "the High Commissioner") of the other part,

Whereas the Government and the High Commissioner have agreed to collaborate in a programme for the purpose of providing humanitarian aid to Displaced Persons from Cambodia, Laos and South Vietnam who recently arrived in the Kingdom of Thailand (hereinafter referred to as the "Displaced Persons"),

Whereas the two parties have also agreed to collaborate in seeking durable solutions, including in particular voluntary repatriation and resettlement in other countries of the Displaced Persons,

Whereas an initial agreement between the parties for this purpose was signed on 30 July 1975,

Whereas this Agreement is to cover the humanitarian aid programme of the High Commissioner in Thailand, including the provisions of the aforementioned initial agreement,

Whereas the High Commissioner launched an appeal on 29 August 1975 (hereinafter referred to as "the Appeal") to the international Community, for US dollars 12.4 million to help meet the estimated needs of the Displaced Persons from 1 August 1975 until 31 December 1976, as agreed and set out in the note and budget attached to the Appeal, a budget which incorporates the budget annexed to the agreement signed on 30 July 1975, and,

Whereas this collaboration between the parties is the subject of the High Commissioner's letter of understanding dated 12 September 1975 to the Minister of Foreign Affairs of Thailand and the Minister's reply dated 15 September 1975,

It is hereby agreed between the parties hereto as follows :

1. The Government shall, in consultation with the High Commissioner, assume the responsibility for identifying the

specific needs of the Displaced Persons in the Kingdom of Thailand and for providing them with all necessary temporary assistance including food, shelter, clothing and medical care.

2. To assist the Government in its effort to provide care and maintenance to the Displaced Persons in Thailand, the High Commissioner shall seek to obtain from other Governments, specialized agencies of the United Nations, voluntary organizations and agencies and from the international community in general, contributions in cash, commodities, materials, equipment or services with a view to ensuring the financing of the programme in accordance with the budget annexed to the Appeal and attached hereto as Annex 1.

3. The Government shall take such steps as it may deem necessary to support the efforts of the High Commissioner and to enlist contributions to the programme in cash, commodities, materials, equipment or services, from both bilateral and multilateral sources, and shall keep the High Commissioner currently informed of contributions received outside the programme but related to the achievement of the purpose of the programme.

4. The High Commissioner shall consult with the Government on the use or distribution of such funds, commodities,

materials, equipment or services as may be made available to him. The transfer to the Government of such funds shall be the subject of separate sub-agreements which will reflect the relative needs as assessed within the framework of the budget annexed hereto. Where commodities, materials, equipment or services are provided by the High Commissioner, the Government shall provide an official receipt and comply with any reporting requirements agreed to by the parties and shall in any event provide the High Commissioner with full details of distribution.

5. The Government shall ensure that all relief commodities, materials, equipment or services provided through the High Commissioner within the framework of this Agreement are used exclusively for the benefit of the Displaced Persons.

6. During the implementation of the programme and in order to be able to meet unforeseen circumstances, the Government and the High Commissioner may, by a mutually acceptable exchange of letters, make such adjustments as may be necessary between the various chapters of the attached budget.

7. Where funds provided through the High Commissioner are made available for local disbursement this shall be in accordance with estimates made by the appropriate Thai authorities and the High Commissioner's representatives after an overall

assessment of needs and priorities. Reasonable flexibility shall be allowed to the provincial authorities in the transfer of these funds between local budget headings to meet immediate and unforeseen needs.

8. The Government shall keep separate accounts in respect of the funds received from the High Commissioner and their all such accounts, vouchers and supporting documents. The Government shall submit interim and final narrative reports and financial statements for each sub-agreement in accordance with the terms provided therein. The final financial statement shall, if possible, be accompanied by a certificate of the Government's Auditor; otherwise, the audit certificate shall be submitted as soon as possible thereafter.

9. The Government shall exempt from import duty and other taxes, commodities, materials and equipment made available through the High Commissioner by way of contributions from bilateral and multilateral sources or private donors (including inter alia food, clothing, medical supplies and shelter materials) provided that they are required for the implementation of the programme and imported into Thailand for that purpose. The Government shall take all the steps necessary to ensure the reception, unloading, storage, transportation and distribution

within Thailand of relief commodities, materials and equipment included in the programme whether purchased by it or made available through the High Commissioner.

10. The Government's standard procedure for awarding contracts shall also apply for purchases or rental of services, materials, equipment or other requirements under this Agreement, on the understanding that this procedure safeguards the principle of awards being made on an assessment of competitive quotation or bids.

11. If durable construction work is carried out with funds made available by the High Commissioner under this Agreement, the Government shall ensure that such work is carried out in conformity with the provisions as set forth in the relevant sub-agreement.

12. The Government shall, upon signature, make available to the High Commissioner a copy of any agreement concluded with subcontractors and relating to funds made available by the High Commissioner. In relation to any such subcontractor and for the purposes of this Agreement the High Commissioner shall be an independent party.

14. The Government agrees to and shall facilitate inspection and audit of the projects governed by the various sub-agreement on behalf of the United Nations; should they at any time wish to do so the United Nations Board of Auditors may carry out an audit of the projects.

15. The High Commissioner shall not be liable to indemnify any third party in respect of any claim, debt, damage or demand arising out of the implementation of this Agreement which may be made against the Government.

16. The High Commissioner shall not accept liability for compensation for the death, disability or other hazards which may be suffered by employees of the Government or by any other person as a result of their employment on work which is the subject-matter of this Agreement.

The programme under this Agreement shall be deemed to have commenced on 1 August 1975 and shall terminate on 31 December 1976.

In Witness Whereof the undersigned, being duly authorized hereto, have, on behalf of the parties hereto, signed this Agreement at the place and on the day and year below written.

For the Government of the
Kingdom of Thailand

For the United Nations High
Commissioner for Refugees

(Signed)

(Signed)

(Chatichai Choonhavan)

(Dr. Cesare P. Berta)

Minister of Foreign Affairs

Regional Representative for
Southeast Asia of the United Nations
High Commissioner for Refugees

Bangkok

Bangkok

22 December 1975

22 December 1975 ¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ Source, UNHCR, Bangkok.

ภาคผนวก ง.

อนุสัญญาว่าด้วยสถานภาพผู้ลี้ภัย

อารัมภบท

บรรณาการภาคีผู้ทำสัญญา

ตามที่ผู้ลี้ภัยซึ่งหนีภัยสงครามและภัยอันตรายอื่น ๆ ซึ่งสมัชชาใหญ่สหประชาชาติได้ให้ความเห็นชอบ เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 1948 ได้ยื่นข้อเรียกร้องที่ใหม่และสมควรได้รับสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ

ตามที่สหประชาชาติได้แสดงความห่วงใยอย่างมากเกี่ยวกับผู้ลี้ภัยในหลายโอกาส และพยายามให้ผู้ลี้ภัยได้มาซึ่งสิทธิและเสรีภาพขั้นพื้นฐานใหม่มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ควยเห็นว่าเป็นการสมควรที่จะปรับปรุงและเสริมสร้างความตกลงต่าง ๆ ที่มีอยู่ในเรื่องสถานภาพของผู้ลี้ภัย พร้อมทั้งขยายขอบเขตและเพิ่มความคุ้มครองตามที่กำหนดไว้ในความตกลงต่าง ๆ ดังกล่าวควยการทำความตกลงขึ้นใหม่อีกฉบับหนึ่ง

โดยคำนึงว่าการไร้ที่พึ่งอาจทำให้บางประเทศแบกรับภาระที่หนักเกินไปและการแก้ไขปัญหานี้มีขอบเขตและลักษณะเป็นปัญหาระหว่างประเทศตามที่สหประชาชาติยอมรับนั้น ขอมไม่อาจประสบผลสำเร็จหากปราศจากความร่วมมือระหว่างประเทศ

โดยที่บรรดาวัตถุประสงค์ที่กว้างกว่าปัญหาผู้ลี้ภัย เป็นปัญหาทางสังคมและมนุษยธรรม และต้องการทำทุกสิ่งในอำนาจของตนเพื่อป้องกันไม่ให้ปัญหานี้เป็นเหตุแห่งความตึงเครียดระหว่างรัฐ

ตามที่ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ เป็นผู้ซึ่งได้รับมอบหมายหน้าที่ดูแลบรรดาอนุสัญญาระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ให้ความคุ้มครองแก่ผู้ลี้ภัยและโดยตระหนักว่าประสิทธิภาพในการประสานมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหานี้ขึ้นอยู่ด้วยความร่วมมือระหว่างบรรดารัฐกับข้าหลวงใหญ่ได้ตกลงกันดังต่อไปนี้

หมวดที่ 1

บททั่วไป

มาตรา 1

บทนิยามของคำว่า "ผู้ลี้ภัย"

ก. ตามอนุสัญญาฉบับนี้คำว่า "ผู้ลี้ภัย" หมายถึงผู้ใดที่

(1) ได้รับการพิจารณาแล้วว่าเป็นผู้ลี้ภัยภายใต้ข้อตกลง ลงวันที่ 12 เมษายน 1926 และ 30 มิถุนายน 1928 หรือภายใต้อนุสัญญาลงวันที่ 28 ตุลาคม 1933 และ 10 กุมภาพันธ์ 1938 พิธีสาร ลงวันที่ 14 กันยายน 1939 หรือ ธรรมเนียมขององค์การผู้ลี้ภัยระหว่างประเทศ

ในกรณีที่บุคคลใดได้รับการวินิจฉัยจากองค์การผู้ลี้ภัยระหว่างประเทศ ในห้วงที่องค์การฯ ยังปฏิบัติหน้าที่อยู่นั้น ว่าบุคคลคนสมบัตินั้น คำวินิจฉัยดังกล่าวไม่อาจถือกันบุคคลนั้นจากการได้รับสถานภาพผู้ลี้ภัย หากเป็นผู้ที่เข้าเงื่อนไขตามวรรค 2 ของส่วนข้อกำหนดนี้

(2) อยู่นอกอาณาเขตรัฐแห่งสัญชาติของตน อันเป็นผลจากเหตุการณ์ก่อนวันที่ 1 มกราคม 1951 และความหวาดกลัวซึ่งมีมูลอันจะกล่าวอ้างไควว่าจะได้รับการประหัตประหารด้วยสาเหตุทางเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ สมาชิกภาพในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ไม่ว่าทางสังคมหรือทางความคิดทางการเมืองก็ตาม และในขณะที่เดียวกันบุคคลผู้นั้นไม่สามารถหรือไม่สมัครใจ ที่จะรับความคุ้มครองจากรัฐแห่งสัญชาติเนื่องจากความหวาดกลัวดังกล่าว หรือนอกจากนี้เป็นบุคคลไร้สัญชาติซึ่งอยู่นอกอาณาเขตรัฐ ที่เดิมมีถิ่นฐานพำนักประจำแต่ไม่สามารถหรือไม่สมัครใจที่จะกลับไปเพื่อพำนักในรัฐดังกล่าวด้วยเหตุแห่งความหวาดกลัวที่กล่าวมาข้างตน

ในกรณีของบุคคลที่มีหลายสัญชาติคำว่า "รัฐแห่งสัญชาติของตน" หมายถึงทุก รัฐที่บุคคลนั้นมีสัญชาติ และไม่อาจถือได้ว่า บุคคลนั้นขาดจากความคุ้มครองของรัฐแห่ง สัญชาติของตน จากการที่บุคคลนั้นเป็นเพียงการใช้สิทธิสืบเนื่องจากความคุ้มครองของรัฐ ใดรัฐหนึ่งที่มีสัญชาติ ทั้งนี้ยกเว้นกรณีที่มีการเป็นเฉย เช่นนั้นมีเหตุจากความหวาด- กว้างซึ่งมีมูลอันจะกล่าวอ้างได้

ข. (1) ตามอนุสัญญาดังนี้ คำว่า "เหตุการณ์ก่อนวันที่ 1 มกราคม 1951" ในมาตรา 1 ส่วนข้อกำหนด ก. ให้หมายถึง

(ก) "เหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในยุโรปก่อนวันที่ 1 มกราคม 1951" หรือ

(ข) "เหตุการณ์ซึ่งเกิดขึ้นในยุโรปหรือที่อื่นใดก่อนวันที่ 1 มกราคม 1951" และเมื่อลงนาม สัตยบันหรือภาคยานุวัติ ให้แต่ละรัฐภาคีผู้ทำสัญญาระบุให้ประจำว่าคน หมายถึงเหตุการณ์ใดข้างต้น ในการปฏิบัติตามพันธกรณีตามอนุสัญญาดังนี้

(2) รัฐภาคีผู้ทำสัญญาใดก็ได้เลือกรับ (ก) อาจขยายพันธกรณีของตนเมื่อไร ก็ได้ด้วยการเลือกรับ (ข) โดยแจ้งให้เลขาธิการสหประชาชาติทราบ

ค. ให้เลิกใช้อนุสัญญาดังนี้กับบุคคลใดก็ตามความหมายของส่วนข้อกำหนด ก. หากบุคคลนั้น

(1) ได้ใช้สิทธิสืบเนื่องจากความคุ้มครองจากรัฐแห่งสัญชาติของตนอีกวาระ หนึ่งด้วยความสมัครใจ หรือ

(2) ได้รับสัญชาติเดิมคืนมาด้วยความสมัครใจ หลังจากได้สูญเสียสัญชาตินั้น ไป หรือ

(3) ได้มาซึ่งสัญชาติใหม่ และได้รับการคุ้มครองจากรัฐแห่งสัญชาติใหม่ของตน หรือ

(4) ใดกลับเข้าไปตั้งถิ่นฐานด้วยความสมัครใจในรัฐที่ตนได้มาจากมา หรือ รัฐที่ตนอยู่ภายนอกอาณาเขต เนื่องจากความหวาดกลัวจากการประหัตประหาร หรือ

(5) ไม่อาจปฏิเสธที่จะใช้สิทธิสืบ เนื่องจากความคุ้มครองจากรัฐแห่งสัญชาติ ของตน เนื่องจากสถานการณ์ที่ทำให้ถือได้ว่าบุคคลนั้น เป็นผู้ลี้ภัยไถ่ลี้ภัยแล้ว

ทั้งนี้ จะไม่ใช้วรรคนี้กับผู้ลี้ภัยตามส่วนข้อกำหนด ก (1) แห่งมาตรานี้ หากสามารถอ้างเหตุผลบังคับตามเหตุที่เคยมีการ ประหัตประหารมาก่อนหน้านั้นเพื่อปฏิเสธที่จะใช้สิทธิสืบ เนื่องจากความคุ้มครองจากรัฐแห่งสัญชาติ

(6) เป็นบุคคลไร้สัญชาติ ซึ่งสามารถกลับสู่รัฐที่ตนเดิมมีถิ่นฐานพำนักประจำ ได้ เนื่องจากสถานการณ์ที่ทำให้ถือได้ว่าบุคคลนั้น เป็นผู้ลี้ภัยไถ่ลี้ภัยแล้ว

ทั้งนี้ จะไม่ใช้วรรคนี้กับผู้ลี้ภัยตามส่วนข้อกำหนด ก (1) แห่งมาตรานี้ หากสามารถอ้างเหตุผลบังคับตามเหตุที่เคยมีการ ประหัตประหารมาก่อนหน้านั้นเพื่อปฏิเสธที่จะกลับไปยังรัฐที่ตนเดิมมีถิ่นฐานพำนักประจำ

ง. อนุสัญญาฉบับนี้จะไม่ใช้ต่อบุคคลที่ในขณะนี้ได้รับความคุ้มครองหรือความช่วยเหลือ จากองค์กร หรือหน่วยของสหประชาชาตินอกจากข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยของสหประชาชาติ

เมื่อความคุ้มครองหรือความช่วยเหลือดังกล่าวไถ่ลี้ภัยแล้วไม่ว่าด้วยเหตุใดก็ตามโดยปราศจากการวินิจฉัยขาดถึงสถานะของบุคคลดังกล่าวตามที่มติของสมัชชาของ สหประชาชาติที่เกี่ยวข้องได้กำหนดไว้ให้ถือด้วยเหตุนี้ว่าบุคคลนั้นมีสิทธิที่จะได้รับประโยชน์ จากอนุสัญญาฉบับนี้

จ. อนุสัญญาฉบับนี้จะไม่ใช้ต่อบุคคลที่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจในรัฐที่ตนพำนักอยู่ยอมรับ ว่ามีสิทธิและหน้าที่เพียงผู้ถือสัญชาติของรัฐนั้น

ฉ. ข้อกำหนดแห่งอนุสัญญาฉบับนี้จะไม่ใช้ต่อบุคคลซึ่งมีเหตุผลหนักแน่นในอันที่จะทำให้พิจารณาได้ว่า

(ก) บุคคลนั้นได้ประกอบอาชญากรรมตอสันติภาพ อาชญากรรมสงคราม หรืออาชญากรรมคอมมิวนิสต์ตามที่บัญญัติไว้ในกรรมสารระหว่างประเทศต่าง ๆ เกี่ยวกับเรื่องนี้

(ข) บุคคลนั้นได้ประกอบอาชญากรรมร้ายแรงซึ่งมิใช่อาชญากรรมการเมือง นอกอาณาเขตที่ตนขออาศัยลี้ภัยก่อนที่รัฐนั้นจะยอมรับเข้าอาณาเขตในฐานะผู้ลี้ภัย

(ค) บุคคลที่มีความผิดในการละเมิดวัตถุประสงค์และหลักการของสหประชาชาติ

มาตรา 2

พันธะโดยทั่วไป

ผู้ลี้ภัยทุกคนมีหน้าที่ต่อรัฐที่ตนเข้ามาอยู่ในอาณาเขต ซึ่งหน้าที่นี้หมายถึงโดย เฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติตามกฎหมายข้อบังคับและมาตรการในการรักษาความสงบเรียบร้อย ของประชาชน

มาตรา 3

การไม่เลือกปฏิบัติ

ให้รัฐภาคีผู้ทำสัญญาใช้บทบัญญัติแห่งอนุสัญญานี้กับผู้ลี้ภัยโดยปราศจากการเลือกปฏิบัติด้วยเหตุแห่งเชื้อชาติ ศาสนา หรือประเทศที่อยู่เดิม

มาตรา 4

ศาสนา

รัฐภาคีผู้ทำสัญญาจะให้ผลปฏิบัติของผู้ลี้ภัยภายในอาณาเขตของรัฐภาคีนั้นอย่างน้อยเท่าเทียมกับผลปฏิบัติที่ให้ต่อคนชาติในเรื่องเสรีภาพการประกอบกิจกรรมทางศาสนา และการให้การศึกษาทางศาสนาแก่บุตรหลาน

มาตรา 5

สิทธิต่าง ๆ เกินจากที่อนุสัญญานี้กำหนด

ให้ถือว่าไม่มีสิ่งใดในอนุสัญญานี้ที่รบกวนสิทธิและผลประโยชน์ที่รัฐภาคีผู้ทำสัญญาให้ผู้ลี้ภัยเกินจากที่ใดกำหนดไว้ความอนุสัญญานี้

มาตรา 6

ข้อความที่ว่า "ในสถานการณ์เช่นเดียวกัน"

เพื่อประโยชน์ของอนุสัญญานี้ ข้อความที่ว่า "ในสถานการณ์เช่นเดียวกัน" หมายถึง เงื่อนไขใด ๆ ก็ตามที่บุคคลต้องปฏิบัติตาม (รวมทั้งเงื่อนไขเกี่ยวกับระยะเวลา และเกี่ยวกับการเยือนหรือพำนัก) ซึ่งบุคคลนั้นหากคนมิได้เป็นผู้ลี้ภัยก็ควรปฏิบัติตามอยู่แล้ว ในอันที่จะได้มาซึ่งสิทธิที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เว้นแต่เงื่อนไขซึ่งไม่สามารถปฏิบัติตามได้ โดยเหตุแห่งสภาพความเป็นผู้ลี้ภัย

มาตรา 7

ขอยกเว้นจากการถอยที่ถอยอาศัย

1. ให้รัฐภาคีผู้ทำสัญญาปฏิบัติต่อผู้ลี้ภัยเช่นเดียวกับที่ปฏิบัติต่อคนต่างดาวโดยทั่วไป เว้นแต่อนุสัญญานี้มีบทบัญญัติให้ความอนุเคราะห์ดีกว่า

2. ให้ผู้ลี้ภัยที่ประสงค์จะได้รับสิทธิยกเว้นจากเงื่อนไขที่ลดอาศัยสืบเนื่องจากการนิคมสัญชาติในดินแดนของบรรดา รัฐภาคีผู้ทำสัญญาหลังจากการพำนักได้เป็นระยะเวลาสามปี
3. ในกรณีที่ไม่มีการถ้อยที่ถ้อยอาศัยรัฐภาคีผู้ทำสัญญาจะให้สิทธิและผลประโยชน์ต่อผู้ลี้ภัยต่อไปตามสิทธิที่พึงมีอยู่แล้วนับแต่วันที่อนุญาตให้มีผลบังคับใช้ของรัฐนั้น
4. ให้รัฐภาคีผู้ทำสัญญาพิจารณาอย่าง เป็นคนในอันที่จะให้สิทธิและผลประโยชน์ต่อผู้ลี้ภัยเกินกว่าที่ได้รับอยู่แล้วตามสิทธิในวรรค 2 และ 3 ในกรณีที่ไม่มีการถ้อยที่ถ้อยอาศัยต่อผู้ลี้ภัยที่ไม่เข้าตามเงื่อนไขที่ซึ่งกำหนดไว้ในวรรค 2 และ 3
5. ข้อกำหนดวรรค 2 และ 3 นั้นให้ใช้ต่อสิทธิและผลประโยชน์ที่กล่าวถึงในมาตรา 13, 18, 19, 21 และ 22 แห่งอนุสัญญาฉบับนี้ ตลอดจนสิทธิและผลประโยชน์ซึ่งอนุสัญญาฉบับนี้ ตลอดจนสิทธิและผลประโยชน์ซึ่งอนุสัญญาฉบับนี้มีได้บัญญัติไว้ด้วย

มาตรา 8

การยกเว้นจากมาตรการพิเศษ

สำหรับมาตรการพิเศษที่อาจใช้ต่อบุคคล ทวิพหุสัน หรือผลประโยชน์ของคนชาติ รัฐอื่นนั้น รัฐภาคีผู้ทำสัญญาไม่อาจใช้มาตรการดังกล่าวต่อผู้ลี้ภัยซึ่งถือสัญชาติของรัฐอื่นข้างตนอย่าง เป็นทางการด้วยเหตุแห่งสัญชาติของรัฐนั้นเพียง เหตุเดียว หากรัฐภาคีผู้ทำสัญญามีอาจใช้หลักการกว้าง ๆ ตามมาตรานี้ เนื่องจากกฎหมายนิคมสัญชาติของคนห้ามไว้ รัฐนั้นก็จะให้การยกเว้นจากมาตรการพิเศษของตนในลักษณะที่เป็นคนต่อผู้ลี้ภัยนั้นในกรณีที่เหมาะสม

มาตรา 9

มาตรการชั่วคราว

ไม่มีสิ่งใดในอนุสัญญานี้ที่จะห้ามรัฐภาคีผู้ทำสัญญาในช่วงเวลาสงครามหรือสถานการณ์ที่พิเศษและร้ายแรง ใช้มาตรการชั่วคราว ซึ่งรัฐนั้นพิจารณาเห็นว่าจำเป็นต่อความมั่นคงแห่งชาติต่อบุคคลใด ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาโดยรัฐภาคีผู้ทำสัญญานั้นว่า เป็นผู้ลี้ภัยแท้จริงหรือไม่ และมีความจำเป็นต้องใช้มาตรการนั้นต่อไปหรือไม่ ในกรณีของบุคคลนั้นเพื่อผลประโยชน์ของความมั่นคงแห่งชาติ

มาตรา 10

การให้พำนักอยู่ต่อไป

1. ในกรณีของผู้ลี้ภัยที่พลัดถิ่นโดยการบังคับระหว่างสงครามโลกครั้งที่สอง และถูกส่งเข้าไปพำนักในดินแดนของรัฐภาคีผู้ทำสัญญา ให้ถือว่าระยะเวลาที่ถูกบังคับให้อาศัยอยู่ที่นั่น เป็นการพำนักอยู่ภายในดินแดนนั้นโดยชอบด้วยกฎหมาย

2. เมื่อผู้ลี้ภัยพลัดถิ่นโดยการบังคับระหว่างสงครามโลกครั้งที่สองจากดินแดนของรัฐภาคีผู้ทำสัญญา ไกลกลับไปยังที่นั่น เพื่อพำนักก่อนการบังคับใช้สัญญานี้ ให้ถือว่าระยะเวลาของการพำนักก่อนและหลังถูกบังคับให้พลัดถิ่นนั้น เป็นระยะเวลาที่ต่อเนื่องกันเพื่อการไต่ถามที่จำต้องแสดงว่ามี การพำนักที่ต่อเนื่องกัน

มาตรา 11

กะลาสีลี้ภัย

ในกรณีผู้ลี้ภัยที่เป็นกะลาสีประจำเรือที่ชักธงของรัฐภาคีผู้ทำสัญญา ให้รัฐนั้นพิจารณาคำขอความเมตตา เรื่องการตั้งถิ่นฐานในดินแดนของรัฐนั้น และการออกเอกสารเดินทางให้ หรือการขอเข้าดินแดนเป็นการชั่วคราวโดยเฉพาะเพื่อเอื้ออำนวยต่อการตั้งถิ่นฐานในประเทศอื่นต่อไป

หมวดที่ 2

สถานภาพทางกฎหมาย

มาตรา 12

สถานภาพส่วนบุคคล

1. ให้สถานภาพส่วนบุคคลของผู้สัญชาติไทยขึ้นอยู่กับกฎหมายของประเทศแห่งภูมิลำเนา หรือหากเป็นผู้ไร้ภูมิลำเนาให้ขึ้นอยู่กับกฎหมายของประเทศที่พำนักอยู่
2. ให้รัฐภาคีผู้ทำสัญญาเคารพสิทธิที่ผู้สัญชาติไทยอื่นขึ้นอยู่กับสถานภาพส่วนบุคคล โดยเฉพาะสิทธิเกี่ยวกับการสมรส โดยผู้สัญชาติของนิติบุคคลที่กฎหมายของรัฐนั้นกำหนดไว้หากจำเป็น ทั้งนี้หมายถึงสิทธิที่กฎหมายของรัฐนั้นให้การรับรองหากไม่เป็นสัญชาติ

มาตรา 13

สังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์

ให้รัฐภาคีผู้ทำสัญญาให้ผลปฏิบัติที่เป็นคุณต่อผู้สัญชาติไทยที่เป็นไปได้ซึ่งไม่ว่าในกรณีใดจะไม่น้อยกว่าที่ให้ต่อกันโดยทั่วไปในสถานการณ์เดียวกัน เกี่ยวกับกรรมสิทธิ์ในสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์และสิทธิอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมทั้งสัญญาเช่าหรือสัญญาอื่น ๆ ซึ่งเกี่ยวกับสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์

มาตรา 14

สิทธิในศิลปกรรมและทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม

ให้ผู้สัญชาติได้รับความคุ้มครองในทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม เช่น สิ่งประดิษฐ์ แผนแบบ หรือตัวอย่างแบบ เครื่องหมายการค้า ชื่อการค้าและสิทธิในผลงานทางวรรณคดี

ศิลปะ และวิทยาศาสตร์ ในรัฐที่เขามีถิ่นฐานพำนักประจำ เช่นเดียวกับผู้ที่มีสัญชาติของ
รัฐนั้น ในดินแดนของรัฐภาคีผู้ทำสัญญาอื่น ๆ ให้เขาได้รับความคุ้มครอง เช่นเดียวกับ
ผู้ที่มีสัญชาติของรัฐที่เขามีถิ่นฐานพำนักประจำในดินแดนของรัฐนั้น

มาตรา 15

สิทธิในการเข้าร่วมสมาคม

ในเรื่องการเข้าร่วมสมาคมและการเป็นสมาชิกสหภาพแรงงานที่มีได้มี
วัตถุประสงค์ทางการเมืองและเพื่อหวังกำไรให้รัฐภาคีผู้ทำสัญญา ให้ผลปฏิบัติช่วย
ความอนุเคราะห์อย่างยิ่งต่อผู้ลี้ภัยที่อาศัยอยู่โดยชอบด้วยกฎหมายภายในอาณาเขตของ
รัฐนั้น เช่นเดียวกับที่รัฐภาคีผู้ทำสัญญาให้ผลปฏิบัติแก่คนชาติรัฐที่สามในสถานการณ์
เดียวกัน

มาตรา 16

การนำคดีขึ้นสู่ศาล

1. ให้ผู้ลี้ภัยมีเสรีภาพในการนำคดีขึ้นสู่ศาลสถิตยุติธรรมภายในอาณาเขต
ของรัฐภาคีผู้ทำสัญญาทุกรัฐ
2. ให้ผู้ลี้ภัยมีสิทธิได้รับผลปฏิบัติจากรัฐภาคีผู้ทำสัญญาที่เขามีถิ่นฐานพำนัก
ประจำ เช่นเดียวกับที่รัฐนั้นให้ต่อคนชาติของรัฐนั้นในเรื่องการนำคดีขึ้นสู่ศาลรวมทั้งการ
ช่วยเหลือทางกฎหมายและช่ยกเว้นจากการคัดสินโดยไม่มีหลักประกัน
3. ในส่วนที่เกี่ยวกับเรื่องความผิด 2 ให้ผู้ลี้ภัยได้รับผลปฏิบัติ เช่นเดียวกับ
คนชาติของรัฐที่เขามีถิ่นฐานพำนักประจำในรัฐอื่น นอกจากที่เขามีถิ่นฐานพำนักประจำ
ด้วย

หมวดที่ 3

การประกอบอาชีพเพื่อหารายได้

มาตรา 17

การรับจ้างเพื่อค่าแรง

1. ให้รัฐภาคีผู้ทำสัญญาให้ผลปฏิบัติด้วยความอนุเคราะห์อย่างยิ่งต่อผู้ลี้ภัยที่อาศัยอยู่โดยชอบด้วยกฎหมายภายในอาณาเขตของรัฐนั้น เช่นเดียวกับที่รัฐภาคีผู้ทำสัญญาให้ผลปฏิบัติแก่คนชาติรัฐที่สามเกี่ยวกับสิทธิในการรับจ้างเพื่อค่าแรงในสถานการณ์เดียวกัน

2. ในกรณีใดก็ตาม ห้ามใช้มาตรการจำกัดต่อคนต่างถิ่นหรือการจ้างคนต่างถิ่น เพื่อปกป้องตลาดแรงงานแห่งชาติของผู้ลี้ภัยซึ่งเคยได้รับการยกเว้นจากมาตรการเหล่านั้น ในวันที่อนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับต่อรัฐภาคีผู้ทำสัญญาที่เกี่ยวข้องหรือซึ่งเข้าตามเงื่อนไขใดดังต่อไปนี้

(ก) ไต่พำนักอยู่ในรัฐนั้นครบสามปีแล้ว

(ข) มีคุณสมบัติเป็นคนชาติของรัฐที่ตนพำนักอยู่ ทั้งนี้ผู้ลี้ภัยไม่อาจถืออ้างประโยชน์จากบทบัญญัตินี้หากใดทอดทิ้งคุณสมบัติแล้ว

(ค) มีบุตรหนึ่งคนหรือมากกว่านั้นที่มีสัญชาติของรัฐที่ตนพำนักอยู่

3. ให้รัฐภาคีผู้ทำสัญญาพิจารณาด้วยความเมตตาในการปรับสิทธิของผู้ลี้ภัยที่เกี่ยวกับการรับจ้างเพื่อค่าแรงงานให้เท่าเทียมกับสิทธิของคนชาติของรัฐนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้ลี้ภัยที่เข้าเมืองตามโครงการรับสมัครแรงงาน หรือโครงการรับคนเข้าเมือง

มาตรา 18

การประกอบธุรกิจส่วนตัว

ให้รัฐภาคีทำสัญญาให้ผลปฏิบัติที่เป็นคุณต่อผู้ลี้ภัยเท่าที่เป็นไปได้ที่อยู่ในอาณาเขตของรัฐนั้นโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งไม่ว่าในกรณีใดจะไม่น้อยกว่าที่ให้ต่อคนต่างด้าวโดยทั่วไปในสถานการณ์เดียวกันเกี่ยวกับสิทธิในการประกอบธุรกิจโดยตนเอง คำนวณค่าธรรมเนียม ออกสหกรณ์ หักค่าธรรมเนียม และการพาณิชย์ และดำเนินการจัดตั้งบริษัท การค้า หรืออุตสาหกรรม

มาตรา 19

วิชาชีพอิสระ

1. ให้รัฐภาคีทำสัญญาให้ผลปฏิบัติที่เป็นคุณต่อผู้ลี้ภัยเท่าที่เป็นไปได้ที่อยู่ในอาณาเขตของรัฐนั้นโดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งมีคุณสมบัติเจ้าพนักงานที่มีอำนาจของรัฐนั้น ให้การรับรองและที่ต่องการที่จะประกอบวิชาชีพอิสระซึ่งไม่ว่าในกรณีใดจะไม่น้อยกว่าที่ให้ต่อคนต่างด้าวโดยทั่วไปในสถานการณ์เดียวกัน
2. ให้รัฐภาคีทำสัญญาใช้ความพยายามอย่างยิ่งโดยสอดคล้องกับกฎหมาย และรัฐธรรมนูญของกัน ในอันที่จะจัดให้ผู้ลี้ภัยนั้นได้ตั้งถิ่นฐานในดินแดนซึ่งรัฐนั้นรับผิดชอบในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศนอกเหนือไปจากดินแดนแห่งเมืองแม่

หมวดที่ 4

สวัสดิการ

มาตรา 20

การปันส่วน

ให้ผู้ลี้ภัยได้รับผลปฏิบัติเยี่ยงคนชาติในกรณีที่มีการใช้ระบบการปันส่วนต่อพลเมืองทั่วไปซึ่งควบคุมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ขาดแคลนทั่วไป

มาตรา 21

ที่อยู่อาศัย

ให้รัฐภาคีผู้ทำสัญญาให้ผลปฏิบัติที่เป็นคุณต่อผู้ลี้ภัยเท่าที่เป็นไปได้ที่อยู่ในอาณาเขตของรัฐนั้น โดยชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งไม่ว่าในกรณีใดจะไม่น้อยกว่าที่ให้บุคคลต่างดาวโดยทั่วไปในสถานการณ์เดียวกัน ในเรื่องที่อยู่อาศัยเท่าที่มีการกำหนดในกฎหมายระเบียบ บังคับหรือภายใต้การควบคุมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ

มาตรา 22

การศึกษาของรัฐ

1. ให้รัฐภาคีผู้ทำสัญญาให้ผลปฏิบัติเยี่ยงคนชาติเกี่ยวกับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ให้รัฐภาคีผู้ทำสัญญาให้ผลปฏิบัติที่เป็นคุณต่อผู้ลี้ภัยเท่าที่เป็นไปได้ซึ่งไม่ว่าในกรณีใดจะไม่น้อยกว่าที่ให้บุคคลต่างดาวโดยทั่วไปในสถานการณ์เดียวกัน เกี่ยวกับ การศึกษาที่นอกเหนือจากระดับขั้นพื้นฐานและโดยเฉพาะเกี่ยวกับการได้รับการศึกษา การรับรองประกาศนียบัตรอนุปริญญาบัตร และปริญญาบัตร การผ่อนปรนเกี่ยวกับค่าธรรมเนียมการศึกษา และการให้ทุนการศึกษา

มาตรา 23

การบรรเทาทุกข์สาธารณะ

รัฐภาคีผู้ทำสัญญาจะให้ผลปฏิบัติเยี่ยงคนชาติ ต่อผู้ลี้ภัยซึ่งอยู่ในอาณาเขตของรัฐ โดยชอบด้วยกฎหมายในเรื่องการบรรเทาทุกข์สาธารณะและความช่วยเหลือ

มาตรา 24

กฎหมายแรงงานและการประกันสังคม

1. รัฐภาคีผู้ทำสัญญา จะให้ผลปฏิบัติเกี่ยวกับหน้าที่ของผู้สัญชัยซึ่งอยู่ในอาณาเขตของรัฐโดยชอบด้วยกฎหมายในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ

ก. เท่าที่มีการบัญญัติกฎหมายหรือข้อบังคับหรือการควบคุมของเจ้าหน้าที่บริหารเงินไครวมทั้งเงินที่จ่ายแก่ครอบครัว อันเป็นส่วนหนึ่งของเงินได้ เวลาการทำงาน การจัดการค่าล่วงเวลา วันหยุดที่ได้รับเงิน ช้อจากัดการนำงานมาทำที่บ้าน อายุขั้นต่ำในการจ้างงาน การฝึกหัดงานและการฝึกปฏิบัติ การทำงานของหญิงและผู้ชาย การได้รับประโยชน์จากการสำรองรวม

ข. การประกันสังคม (บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการประสมภัยในการทำงานโรคภัยไข้เจ็บสืบเนื่องจากการประกอบอาชีพ การมีครรภ์ เจ็บป่วย ทุกสภาพ ขราภาพ ตาย ว่างงาน ความรับผิดชอบเกี่ยวกับครอบครัว และกรณีอื่นใดซึ่งอาจเกิดขึ้นได้ที่อยู่ภายในขอบเขตของการประกันสังคมตามกฎหมายแห่งชาติหรือข้อบังคับ) โดยอยู่ภายใต้ข้อจำกัดดังต่อไปนี้

1) การจัดการที่เหมาะสมซึ่งอาจมีขึ้นเพื่อชารังไว้ซึ่งสิทธิอันได้รับมาแล้วและสิทธิซึ่งกำลังจะได้รับ

2) กฎหมายแห่งชาติหรือระเบียบข้อบังคับของประเทศซึ่งผู้สัญชัยเข้าไปอยู่อาศัย อาจกำหนดการจัดการพิเศษเกี่ยวกับเงินช่วยเหลือทั้งหมดหรือบางส่วน ซึ่งถือจ่ายจากเงินกองทุนสาธารณะ และเกี่ยวกับเงินซึ่งจ่ายให้แก่ผู้ซึ่งมีกระทำตามเงื่อนไขในการสะสมซึ่งกำหนดไว้ในกรจ่ายเงินบำนาญตามปกติ

2. สิทธิที่จะได้รับเงินชดเชยจากการตายของผู้ลี้ภัยเนื่องจากประสบนอันตรายจากการรับจ้างทำงานหรือจากโรคภัยไข้เจ็บสืบเนื่องจากการประกอบอาชีพ จะไม่ถูกกระทบจากการที่ผู้ได้รับประโยชน์อยู่ภายนอกอาณาเขตของรัฐบาลผู้ทำสัญญา

3. รัฐบาลผู้ทำสัญญาจะอำนวยความสะดวกอันเกิดจากความตกลงที่มีระหว่างคนให้แก่อุบัติภัยหรือที่อาจทำขึ้นในภายภาคหน้าเกี่ยวกับการชำระไว้ซึ่งสิทธิซึ่งกำลังจะได้รับมาอันเกี่ยวกับการประกันสังคม ทั้งนี้ภายใต้เงื่อนไขเฉพาะที่ใช้อยู่กับแกนชาติของรัฐผู้ลงนามในความตกลงดังกล่าว

4. รัฐบาลผู้ทำสัญญาจะพิจารณาด้วยความเมตตาที่จะอำนวยความสะดวกอันเกิดจากความตกลงที่คล้ายคลึงกันนี้ แก่ผู้ลี้ภัยมากที่สุดเท่าที่จะทำได้ ในกรณีที่มีความตกลงที่คล้ายคลึงดังกล่าวใช้บังคับระหว่างรัฐบาลผู้ทำสัญญาและรัฐที่มีไซภาติผู้ทำสัญญาแห่งอนุสัญญา

หมวดที่ 5

มาตรการบริหาร

มาตรา 25

ความช่วยเหลือจากด้านบริหาร

1. เมื่อการใช้สิทธิของผู้ลี้ภัยตามปกติจำต้องได้รับการช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของต่างประเทศซึ่งผู้ลี้ภัยไม่อาจเข้าถึงเจ้าหน้าที่ดังกล่าวได้ รัฐบาลผู้ทำสัญญาซึ่งผู้ลี้ภัยพำนักอยู่จะจัดความช่วยเหลือดังกล่าวแก่ผู้นั้นโดยเจ้าหน้าที่ของตนหรือโดยเจ้าหน้าที่ระหว่างประเทศ

2. เจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ทั้งหลายซึ่งไต่ถามถึงในวรรค 1 จะไต่ถามหรือจัดให้มีการส่งภายใต้การอำนาจการของตน เอกสารหรือคำรับรองต่าง ๆ ไปยังผู้ลี้ภัย เช่นเดียวกันกับจะไต่ถามในกรณีปกติต่อคนต่างด้าว โดยหรือผ่านเจ้าหน้าที่แห่งชาติของคนต่างด้าว

3. เอกสารหรือคำรับรองต่าง ๆ ซึ่งได้มีการส่งนั้นให้ใช้แทนเอกสารราชการซึ่งส่งให้กับคนต่างด้าว โดยหรือผ่านทางเจ้าหน้าที่แห่งชาติของตนและขอที่จะได้รับความเชื่อถือเมื่อไม่มีข้อพิสูจน์เป็นอย่างอื่น

4. เว้นในกรณีที่อาจให้ผลประโยชน์พิเศษต่อผู้ยากไร้ บริการต่าง ๆ ซึ่งกล่าวไว้ในที่นี้ อาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมได้ แต่ค่าธรรมเนียมดังกล่าวจะเรียกเก็บได้ในอัตราอันสมควร และสมสัดส่วนกับอัตราที่เรียกเก็บจากคนชาติ สำหรับบริการที่คล้ายคลึงกัน

5. บทบัญญัติในมาตรานี้ ย่อมไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรา 27 และ 28

มาตรา 26

อิสรภาพในการเคลื่อนย้าย

รัฐภาคีผู้ทำสัญญาจะให้ผู้ลี้ภัย ซึ่งอยู่ในอาณาเขตของตนโดยชอบด้วยกฎหมาย ได้รับสิทธิที่จะเลือกที่อยู่อาศัยและเคลื่อนย้ายได้อย่างเสรีในดินแดนของรัฐ ทั้งนี้จะต้องอยู่ภายใต้ระเบียบข้อบังคับซึ่งใช้กับคนต่างด้าวโดยทั่ว ๆ ไปในกรณีเช่นเดียวกัน

มาตรา 27

หนังสือแสดงตน

ให้รัฐภาคีผู้ทำสัญญาออกหนังสือแสดงตนแก่ผู้ลี้ภัยภายในอาณาเขตของตน ซึ่งเป็นผู้ที่ไม่ได้มีเอกสารเดินทางที่ใช้ได้

มาตรา 28

เอกสารเดินทาง

1. ให้รัฐภาคีผู้ทำสัญญาออกเอกสารเดินทางแก่ผู้สัญชัยซึ่งอยู่ในอาณาเขตของรัฐนั้นโดยชอบด้วยกฎหมาย เพื่อวัตถุประสงค์ในการเดินทางภายนอกอาณาเขตของรัฐนั้น เว้นเสียแต่ว่าจะทำได้เนื่องจากเหตุผลบังคับทางความมั่นคงแห่งชาติ หรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชนและให้ใช้ข้อกำหนดคอกทหายแห่งอนุสัญญา ซึ่งเกี่ยวกับเอกสารดังกล่าว รัฐภาคีผู้ทำสัญญาอาจออกเอกสารเดินทางเช่นว่าแก่ผู้สัญชัยอื่นใดภายในอาณาเขตรัฐ รัฐจะพิจารณาด้วยความเมตตาในการออกเอกสารเดินทางเช่นว่านี้แก่ผู้สัญชัยทั้งหลายที่อยู่ในอาณาเขตรัฐซึ่งไม่สามารถจะได้รับเอกสารเดินทางจากประเทศที่ตนมีถิ่นที่อยู่โดยชอบด้วยกฎหมาย
2. ให้เอกสารเดินทางที่ออกให้แก่ผู้สัญชัยภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศที่แล้วมาโดยภาคีที่เกี่ยวข้องนั้นได้รับการยอมรับและปฏิบัติโดยรัฐภาคีผู้ทำสัญญา เช่นเดียวกันกับเอกสารเดินทางซึ่งได้ออกตามมาตรานี้

มาตรา 29

ภาษีเงินได้ของแผ่นดิน

1. รัฐภาคีผู้ทำสัญญาจะไม่เรียกเก็บอากร เงินอันทิ้งชำระ หรือภาษีในลักษณะใดก็ตามจากผู้สัญชัยไม่ว่าในรูปแบบอื่นใดหรือที่สูงกว่าอันจะเรียกเก็บได้จากคนชาติในสถานการณ์ที่คล้ายคลึงกัน
2. ความในวรรคหนึ่งข้างต้นไม่ตัดสิทธิในการประยุกต์กฎหมายหรือข้อบังคับใด ๆ กับผู้สัญชัยเช่นเดียวกับที่ใช้กับคนต่างด้าว ในเรื่องการเรียกเก็บเงินอันทิ้งชำระซึ่งเกิดจากการออกเอกสารราชการต่าง ๆ รวมทั้งหนังสือแสดงตน

มาตรา 30

การโอนสินทรัพย์

1. ให้รัฐภาคีผู้ทำสัญญาอนุญาโตตุลาการและข้อบังคับของรัฐให้ผู้สัญชัยโอนสินทรัพย์ซึ่งไถ่เข้ามาในอาณาเขตของรัฐไปยังอีกประเทศหนึ่งซึ่งยอมรับให้มีการตั้งถิ่นฐาน
2. รัฐภาคีผู้ทำสัญญาจะพิจารณาด้วยความเมตตาในคำขออนุญาตโอนสินทรัพย์ของผู้สัญชัยซึ่งจำเป็นในการตั้งถิ่นฐานในอีกประเทศหนึ่งซึ่งโดยยอมรับคนไม่ว่าสินทรัพย์เหล่านั้นจะอยู่ที่ใด

มาตรา 31

ผู้สัญชัยโดยมิชอบด้วยกฎหมายในประเทศที่ตนอาศัยอยู่

1. รัฐภาคีผู้ทำสัญญาจะไม่ลงโทษทางอาญา ด้วยเหตุแห่งการเข้าเมืองหรือการปรากฏตัวโดยผิดกฎหมายแก่ผู้สัญชัยผู้ซึ่งเดินทางโดยตรงมาจากดินแดนซึ่งชีวิตหรือเสรีภาพถูกคุกคามตามความหมายของมาตรา 1 เข้ามาหรือปรากฏตัวในอาณาเขตโดยไม่ได้รับอนุญาต ทั้งนี้ถ้าหากว่าผู้สัญชัยได้รายงานตัวต่อเจ้าหน้าที่และแสดงเหตุอันควรเชื่อถือได้ในการเข้าเมือง หรือการปรากฏตัวโดยผิดกฎหมายนั้น
2. รัฐภาคีผู้ทำสัญญาจะไม่วางข้อจำกัดต่อการเคลื่อนย้ายของผู้สัญชัยออกไปจากเท่าที่จำเป็นและข้อจำกัดเช่นว่าจะมีผลเพียงคราไปถึง เมื่อมีการวางแผนทางจัดสถานะของผู้สัญชัยในประเทศ หรือเมื่อผู้สัญชัยได้รับอนุญาตให้เข้าไปอยู่ในประเทศอื่น รัฐภาคีผู้ทำสัญญาจะยอมให้ผู้สัญชัยมีเวลาพอสมควร และให้ความสะดวกทุกประการที่จำเป็นที่จะได้รับอนุมัติให้เข้าไปอยู่ในประเทศอื่น

มาตรา 32

การข่มขู่

1. รัฐภาคีผู้ทำสัญญาจะไม่ข่มขู่ผู้ลี้ภัยซึ่งขอมติขอยกกฎหมายจากอาณาเขตของตน เว้นเสียแต่เพื่อความมั่นคงของชาติ หรือเพื่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน
2. การข่มขู่ผู้ลี้ภัยจะกระทำไปเฉพาะตามคำตัดสินซึ่งได้ดำเนินการตามกระบวนการนิติกรรมเท่านั้น เว้นเสียแต่ว่าจะคงปฏิบัติความเพิกถอนบังคับเพื่อความมั่นคงของชาติ ผู้ลี้ภัยจะได้รับอนุญาตให้ยื่นหลักฐานเพื่อพิสูจน์ตนเองและให้ดูทรัพย์สิน และให้มีตัวแทนเพื่อวัตถุประสงค์ดังกล่าวขอความช่วยเหลือจากผู้มีอำนาจ หรือบุคคลคนเดี่ยวหรือหลายคนซึ่งได้รับมอบหมายจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ
3. รัฐภาคีผู้ทำสัญญาจะให้เวลาพอสมควรแก่ผู้ลี้ภัยเพื่อแสวงหาการรับเข้าเมืองตามกฎหมายในประเทศอื่น รัฐภาคีผู้ทำสัญญาสงวนสิทธิ์ที่จะใช้วิธีการภายในบางประการในระหว่างระยะเวลาเช่นนั้น ตามที่เห็นว่าจำเป็น

มาตรา 33

ข้อห้ามการข่มขู่หรือการส่งกลับ

"การผลักดัน"

1. รัฐภาคีผู้ทำสัญญาจะไม่ข่มขู่หรือส่งกลับ (ผลักดัน) ผู้ลี้ภัยไม่ว่าจะโดยลักษณะใด ๆ ไปยังชายแดนแห่งดินแดนซึ่ง ณ ที่นั่นชีวิตหรือ อิสระภาพของผู้ลี้ภัยอาจได้รับการคุกคามด้วยสาเหตุทางเชื้อชาติ ศาสนา สัญชาติ สมาชิกภาพ ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง ไม่ว่าทางสังคมหรือทางความคิดทางการเมือง

2. ประโยชน์อันเกิดจากบทบัญญัตินี้ มิให้ยกขึ้นกล่าวอ้างโดยผู้ลี้ภัยซึ่งมีเหตุสมควรอันถือได้ว่าเป็นภัยต่อความมั่นคงของประเทศที่ได้เข้าไปพำนักหรือผู้ซึ่งโดยคำพิพากษาอันถึงที่สุดถูกกักขังไว้ กระทบความผิออฆาตรายแรงอันเป็นภัยต่อประชาคมของประเทศนั้น

มาตรา 34

การโอนสัญชาติ

รัฐภาคีผู้ทำสัญญาจะอำนวยความสะดวกกราบเท่าที่สามารถจะทำได้ในการทำให้ผู้ลี้ภัยได้โอนสัญชาติ และปรับให้เป็นคนพื้นเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐจะพยายามทุกวิถีทางที่จะรีบเร่งกระบวนการโอนสัญชาติและจะลดค่าธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่จะเกิดจากกระบวนการนั้นเท่าที่ทำได้

หมวดที่ 6

บทบัญญัติต่อเนื่องและชั่วคราว

มาตรา 35

ความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่แห่งชาติกับองค์การสหประชาชาติ

1. รัฐภาคีผู้ทำสัญญารับรองที่จะร่วมมือกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ หรือหน่วยงานอื่นของสหประชาชาติซึ่งจะรับช่วงสืบต่องานในการปฏิบัติภารกิจ และโดยเฉพาะในการช่วยให้ความสะดวกในหน้าที่อำนวยความสะดวกแก่บุคคลที่แห่งอนุสัญญานี้

2. เพื่อให้สำนักงานข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ หรือหน่วยงานอื่นของสหประชาชาติซึ่งจะรับช่วงสืบต่องาน สามารถที่จะจัดทำรายงานต่อองค์การซึ่งมีอำนาจของสหประชาชาติ รัฐภาคีผู้ทำสัญญารับรองที่จะจัดหาข่าวสารและข้อมูลทางสถิติซึ่งมีการร้องขอโดยหน่วยงานข้างต้นในรูปแบบที่เหมาะสมในเรื่องที่เกี่ยวกับ

- ก. สภาวะของผู้ลี้ภัย
 ข. การอนุวรรตนาการของอนุสัญญา^{นี้} และ
 ค. กฎหมาย ข้อบังคับ และคำสั่งต่าง ๆ ซึ่งมีผลบังคับหรืออาจจะมีผล
 บังคับอันเกี่ยวกับผู้ลี้ภัย

มาตรา 36

ข่าวสารเกี่ยวกับกฎหมายแห่งชาติ

รัฐภาคีผู้ทำสัญญาจะแจ้งให้เลขาธิการสหประชาชาติทราบถึงกฎหมายและข้อบังคับ
 ต่าง ๆ ซึ่งรัฐอาจดำเนินการไปเพื่อประยุक्त่อนุสัญญา^{นี้}

มาตรา 37

ความสัมพันธ์กับอนุสัญญาก่อน ๆ

ในระหว่างภาคีด้วยกันให้ใช้อนุสัญญานั้นแทน ความตกลงซึ่งได้กระทำเมื่อ
 วันที่ 5 กรกฎาคม 1922, 31 พฤษภาคม 1924, 12 พฤษภาคม 1926, 30 มิถุนายน
 1935, อนุสัญญาดลงวันที่ 28 ตุลาคม 1933 และ 10 กุมภาพันธ์ 1938, พิธีสารลง
 วันที่ 14 กันยายน 1939 และข้อตกลง ณ วันที่ 15 ตุลาคม 1946

ทั้งนี้ โดยไม่กระทบกระเทือนต่อมาตรา 28 วรรค 2 แห่งอนุสัญญาฉบับ^{นี้}

หมวดที่ 7

ขอความอวสาน

มาตรา 38

การระงับข้อพิพาท

ข้อพิพาทใด ๆ ระหว่างภาคีแห่งอนุสัญญา^{นี้}ที่เกี่ยวกับการแปลหรือการประยุक्त
 ซึ่งไม่สามารถจะระงับได้โดยวิธีอื่น ๆ ให้ส่งไปยังศาลยุติธรรมระหว่างประเทศโดยการ
 ร้องขอของคู่พิพาทฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง

มาตรา 39

การลงนาม การให้สัตยาบัน และการภาคยานุวัติ

1. อนุสัญญานี้จะเปิดให้ลงนาม ณ นครเจนีวาในวันที่ 28 กรกฎาคม 1951 และหลังจากนั้นจะเก็บรักษาไว้กับเลขาธิการสหประชาชาติ

อนุสัญญาจะเปิดให้ลงนาม ณ สำนักงานสหประชาชาติในยุโรปตั้งแต่วันที่ 28 กรกฎาคม ถึง 31 สิงหาคม 1951 และจะเปิดให้ลงนามได้อีกครั้ง ณ สำนักงานใหญ่ของประชาชาติตั้งแต่วันที่ 17 กันยายน 1951 ถึง 31 ธันวาคม 1952

2. อนุสัญญานี้จะเปิดให้ลงชื่อได้ในนามของรัฐบาลสหประชาชาติทั้งหลาย และในนามของรัฐอื่น ๆ ที่ได้รับคำเชิญให้ร่วมในการประชุมผู้มีอำนาจเต็มเรื่อง สถานภาพของผู้ลี้ภัย และบุคคลผู้ไร้สัญชาติ หรือต่อผู้เป็นฝ่ายหนึ่งสมัชชาใหญ่จะมีคำเชิญขอให้ลงนาม อนุสัญญานี้จะต้องได้รับสัตยาบันและสัตยาบันสารจะคงเก็บรักษาไว้ที่เลขาธิการสหประชาชาติ

3. อนุสัญญานี้จะเปิดเพื่อการภาคยานุวัติตั้งแต่วันที่ 28 กรกฎาคม 1951 โดยรัฐซึ่งอ้างถึงในวรรค 2 ของมาตรานี้ การภาคยานุวัติจะมีผลเมื่อมีการส่งมอบภาคยานุวัติสารไว้กับเลขาธิการสหประชาชาติ

มาตรา 40

ข้อความว่าควยดินแดนแห่งการ ประยুক্তอนุสัญญา

1. รัฐใด ๆ เมื่อลงนาม สัตยาบัน หรือภาคยานุวัติ อาจประกาศให้อนุสัญญานี้ขยายการประยুক্তไปยังดินแดนทั้งหมดหรือแต่บางส่วนซึ่งจะคงรับผิดชอบต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คำประกาศเช่นนี้ให้มีผลเมื่ออนุสัญญาใช้บังคับกับรัฐนั้น

2. เมื่อเวลาใด ๆ หลังจากนั้น การขยายการประยุกต์อนุสัญญาเช่นว่านี้อาจกระทำได้โดยส่งคำบอกกล่าวไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ และจะมีผลจากวันที่เก้าสิบภายหลังวันที่เลขาธิการสหประชาชาติได้รับคำบอกกล่าวนั้น หรือจากวันที่อนุสัญญาเข้าบังคับกับรัฐที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้แล้วแต่สิ่งใดจะเกิดขึ้นหลัง

3. ในส่วนที่เกี่ยวกับดินแดนซึ่งอนุสัญญานี้ยังมิได้ขยายการประยุกต์เมื่อเวลาลงนาม สัตยามัน หรือภาคยานุวัติ แต่ละรัฐที่เกี่ยวข้องจะพิจารณาหาช่องทางที่จะดำเนินการตามขั้นตอนที่จำเป็นเพื่อขยายการประยุกต์อนุสัญญานี้ไปยังดินแดนดังกล่าว

ทั้งนี้ ภายใต้บังคับแห่งความยินยอมของรัฐบาลแห่งดินแดนเหล่านั้น ซึ่งจำเป็นจะต้องขึ้นอยู่กับเหตุผลทางรัฐธรรมนูญ

มาตรา 41

ข้อความว่ากายสหภาพ

ในกรณีสหพันธรัฐหรือรัฐซึ่งมิใช่เอกรัฐ ให้ใช้บทบัญญัติดังต่อไปนี้

ก. สำหรับส่วนที่เกี่ยวกับมาตราต่าง ๆ ของอนุสัญญานี้ ซึ่งอยู่ภายใต้เขตอำนาจกฎหมายของฝ่ายนิติบัญญัติแห่งสหภาพ ให้ความผูกพันของรัฐบาลสหภาพเป็นเช่นเดียวกับภาคีซึ่งมิใช่สหพันธรัฐ

ข. สำหรับส่วนที่เกี่ยวกับมาตราต่าง ๆ ของอนุสัญญานี้ซึ่งอยู่ภายใต้เขตอำนาจกฎหมายแห่งมลรัฐ จังหวัดหรือมณฑลซึ่งไม่ผูกพันตามระบบรัฐธรรมนูญแห่งสหภาพที่จะดำเนินการทางกฎหมาย ให้รัฐบาลสหพันธรัฐแจ้งมาตราเหล่านั้นโดยการทำความแนะนำเพื่อขอความอนุเคราะห์ไปยังเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องของมลรัฐ จังหวัด หรือมณฑลในโอกาสแรกที่สามารถทำได้

ค. สหพันธรัฐภาคีแห่งอนุสัญญาฯ โดยการร้องขอของรัฐภาคีผู้ทำสัญญาอื่น ๆ ผ่านทางเลขาธิการสหประชาชาติจะส่งคำแถลงเรื่องกฎหมายและการปฏิบัติของสหพันธรัฐ และหน่วยที่ประกอบเป็นสหพันธรัฐของตน ซึ่งเกี่ยวกับบทบัญญัติใดบทบัญญัติหนึ่งโดยเฉพาะของอนุสัญญานี้ อันแสดงขอเขตการมีผลบังคับแห่งบทบัญญัตินั้น ทั้งนี้ไม่ว่าโดยการดำเนินการทางกฎหมายหรือวิธีอื่น

มาตรา 42

ข้อสงวน

1. เมื่อเวลาที่ลงนาม สัตยาบัน หรือภาคยานุวัติ รัฐใด ๆ อาจตั้งข้อสงวนต่อมาตราต่าง ๆ แห่งอนุสัญญาได้ เว้นแต่ตามมาตรา 1, 3, 4, 16 (1), 33, 36-46 รวมกัน
2. รัฐซึ่งตั้งข้อสงวนตามวรรค 1 แห่งมาตรานี้ อาจถอนข้อสงวนนั้นได้ในเวลาใด ๆ โดยการแจ้งข้อความเพื่อให้เกิดผลเช่นนั้นไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ

มาตรา 43

การมีผลใช้บังคับ

1. อนุสัญญานี้จะมีผลบังคับในวันที่เก้าสิบ ห้าหลังจากวันที่สัตยาบันสาร หรือภาคยานุวัติสารได้มีการส่งมอบ
2. ในกรณีซึ่งรัฐสัตยาบันหรือภาคยานุวัติอนุสัญญานี้ ภายหลังจากที่สัตยาบันสาร หรือภาคยานุวัติสาร ได้ส่งไปเก็บรักษาแล้ว ให้อนุสัญญามีผลบังคับในวันที่เก้าสิบหลังจากวันที่รัฐนั้นได้ส่งสัตยาบันสารหรือภาคยานุวัติสารไปเก็บรักษา

มาตรา 44

การเพิกถอน

1. รัฐภาคีผู้ทำสัญญาอาจเพิกถอนอนุสัญญานี้ได้ในเวลาใด ๆ โดยส่งคำบอกกล่าวไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ
2. การเพิกถอนจะมีผลต่อรัฐภาคีผู้ทำสัญญา เมื่อเวลาหนึ่งปีผ่านไปนับจากวันที่เลขาธิการสหประชาชาติได้รับคำเพิกถอน
3. รัฐใดซึ่งได้ทำประกาศหรือคำบอกกล่าวตามมาตรา 40 อาจประกาศใน เวลาใด ๆ ภายหลัง โดยการส่งคำบอกกล่าวไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ ว่าให้ระงับ การขยายอำนาจบังคับแห่งอนุสัญญานับนี้ไปยังดินแดนเช่นว่านั้น เมื่อเวลาหนึ่งปีผ่านไป นับจากวันที่ซึ่งเลขาธิการได้รับคำบอกกล่าว

มาตรา 45

การแก้ไข

1. รัฐภาคีผู้ทำสัญญาอาจร้องขอให้มีการแก้ไขอนุสัญญานี้ได้ในเวลาใด ๆ โดยส่งคำบอกกล่าวไปยังเลขาธิการสหประชาชาติ
2. สมัชชาใหญ่สหประชาชาติจะแนะนำขั้นตอน ถ้าหากมี เพื่อดำเนินการให้ เป็นไปตามคำร้องขอนั้น

มาตรา 46

คำบอกกล่าวนี้จะต้องกระทำโดยเลขาธิการสหประชาชาติ

เลขาธิการสหประชาชาติจะรายงานทั้งสมาชิกทั้งหมดของสหประชาชาติและทั้ง ที่มิใช่รัฐสมาชิกตามที่ระบุไว้ในมาตรา 39 ให้ทราบดังต่อไปนี้ คือ

- ก. การประกาศ และการบอกกล่าว ตามส่วน ข. ของมาตรา 1
- ข. การลงนาม การสัตยาบัน และการภาคยานุวัติตามมาตรา 39
- ค. การประกาศและการบอกกล่าวตามมาตรา 40
- ง. ขอสงวน และการถอนขอสงวนตามมาตรา 42
- จ. วันซึ่งอนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับตามมาตรา 43
- ฉ. การเพิกถอนและการบอกกล่าวตามมาตรา 44
- ช. การร้องขอเพื่อการแก้ไขตามมาตรา 45

โดยความสุจริต ผู้ที่ลงชื่อข้างท้าย ตามที่ได้รับมอบอำนาจอย่างถูกต้อง ได้ลงชื่ออนุสัญญานี้ในนามของรัฐบาลของตน ทำขึ้น ณ นครเจนีวา วันที่สี่สิบแปด เดือนกรกฎาคม หนึ่งพันเก้าร้อยห้าสิบเอ็ด ในเอกสารฉบับเดียว โดยให้ถือข้อความในภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสเป็นบทหลักฐานเท่าเทียมกัน ให้เก็บรักษาไว้ ณ สำนักงานบรรณสารของสหประชาชาติ และให้ส่งฉบับซึ่งรับรองว่าถูกต้องไปยังสมาชิกสหประชาชาติ และรัฐที่มีใช้สมาชิกตามมาตรา 39. ¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ องค์การข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ กรุงเทฟ, แปลโดย
วิฑิต มั่นตาภรณ์ และ นพนธิ สุริยะ.

ภาคผนวก จ.

บันทึกความเข้าใจระหว่างสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามและ
องค์การชาลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ ลงนามในปี พ.ศ.2522

.....

1. การอนุมัติให้บุคคลซึ่งต้องการออกจากประเทศเวียดนาม และตั้งรากฐาน
ขึ้นใหม่ในต่างประเทศ หรือเพื่ออยู่รวมกันกับครอบครัว หรือเพื่อนมนุษย์ธรรมจะ ต้องกระทำ
โดยเร่งด่วนและเป็นการทั่วไป จำนวนของบุคคลเหล่านี้ขึ้นอยู่กับจำนวนของคำร้องที่ยื่น
เพื่อขอออกจากประเทศเวียดนาม และความสามารถของประเทศที่จะรับบุคคลเหล่านี้
ในเรื่องความสามารถในการออกวีซ่าเพื่อเข้าประเทศนั้น

2. การคัดเลือกบุคคลที่จะได้รับอนุญาตให้ไปทางภายใต้อำนาจของ
จะถือตามบัญชีรายชื่อที่รัฐบาลได้จัดทำขึ้น และรายชื่อประเทศที่จะรับบุคคลเหล่านี้ได้จัด
ทำขึ้นเท่าที่ทำได้ ผู้ใดที่มีชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อทั้งสอง ย่อมมีสิทธิออกนอกประเทศไปได้

สำหรับผู้ที่มิชื่ออยู่ในบัญชีรายชื่อแต่เพียงบัญชีเดียว กรณีเช่นนี้จะตกอยู่ภายใต้
การเจรจาระหว่างองค์การชาลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ และรัฐบาลเวียดนาม
หรือรัฐบาลของประเทศที่จะรับผู้ลี้ภัยได้สุくแท้แต่ความเหมาะสม

3. องค์การชาลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติจะพยายามเรียกร้อง
ความสนับสนุนสำหรับโครงการนี้ต่อบรรดาประเทศต่าง ๆ ที่มีความสามารถจะแบกรับ
ไว้ได้

4. รัฐบาลเวียดนามและองค์การชาลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ จะ
แต่งตั้งบุคลากรที่จะประสานงานอย่างใกล้ชิดในการปฏิบัติตามโครงการนี้

5. บุคลากรเหล่านี้ได้รับมอบอำนาจให้ปฏิบัติงานในกรุงเทพมหานคร และโฮจิมินห์ และที่อื่น ๆ ตามความจำเป็น เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนเกี่ยวกับการออกนอกประเทศ
6. การเดินทางออกนอกประเทศให้กระทำโดยการขนส่งตามปกติและโดยพาหนะที่เหมาะสม
7. ภายใต้บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสัญจรของประเทศเวียดนาม รัฐบาลเวียดนามจะจัดหาเครื่องอำนวยความสะดวกทั้งปวงให้แก่องค์การข้าหลวงใหญ่-ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ และประเทศที่จะรับผู้ลี้ภัยไว้ในอันที่จะทำให้การค้าการลงทุนตามโครงการนี้ได้สำเร็จลงได้ ¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ องค์การข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ, กรุงเทพมหานคร.

ภาคผนวก น.

สถานะของประเทศอาเซียนเกี่ยวกับกฎหมายทะเล

<u>ประเทศ</u>	<u>ทะเลอาณาเขต</u>	<u>เขตแคว้นอธิปไตย</u>
อินโดนีเซีย	12 ไมล์ หลักรัฐหมู่เกาะ (Archipelagic Principle)	200 ไมล์ (ค.ศ. 1980)
มาเลเซีย	12 ไมล์	200 ไมล์ (ค.ศ. 1980)
ฟิลิปปินส์	ทะเลประวัติศาสตร์ (Historic Waters) หลักรัฐหมู่เกาะ (Archipelagic Principle)	200 ไมล์ (ค.ศ. 1978)
สิงคโปร์	12 ไมล์	200 ไมล์ (ค.ศ. 1980)
ไทย	12 ไมล์	200 ไมล์ (23 กุมภาพันธ์ ค.ศ. 1980)
พม่า	12 ไมล์	200 ไมล์ (ค.ศ. 1977)
เวียดนาม	12 ไมล์	200 ไมล์ (ค.ศ. 1977)
กัมพูชา	12 ไมล์	200 ไมล์ (ค.ศ. 1978) ¹

¹ Lee Yong Leng, Southeast Asia and The Law of the Sea, 1980, pp. 12-13.

ภาคผนวก ช

กฎหมายลักษณะอาญา รพ. 127 (เฉพาะที่เกี่ยวกับโจรสลัด)

มาตรา 10

ผู้ใดกระทำความผิดภายนอกสยามประเทศจะต้องรับอาญาภายในราชอาณาจักร
แต่ในคดีเหล่านี้ คือ...

(3) คดีที่เป็นความผิดในฐานโจรสลัด

มาตรา 74

ผู้ใดไม่เช็กหลาบแล้มกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งจำแนกไว้ใน
มาตรานี้ อย่างเดียวกัน เป็นสองครั้งภายในห้าปีไซ้ ท่านว่ามันต้องระวางโทษตาม
ที่กฎหมายบัญญัติไว้สำหรับความผิดที่มันกระทำครั้งหลัง ทั้งเพิ่มโทษเป็นทวีคูณด้วย

ความผิดที่ควรลงโทษด้วยกฎหมายมาตรานี้ นี้ คือความผิดฐานประทุษร้ายต่อ
ชีวิตแลร่างกาย ฐานลักทรัพย์ ฐานวิ่งราว ฐานชิงทรัพย์ ฐานสลัก... ฯลฯ

มาตรา 297

ผู้ใดลักทรัพย์โดยใช้กิริยาฉวยเอาทรัพย์พาหนีไปท่อน้ำ ท่านว่ามันมีความผิด
ฐานเป็นโจรวิ่งราวทรัพย์ ถ้าและมันมิได้ทำให้ผู้ใดมีบาดเจ็บด้วย ท่านว่ามันต้องระวาง
โทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนขึ้นไปจนถึงห้าปี และให้ปรับตั้งแต่สี่สิบบาทขึ้นไปจนถึงห้าร้อยบาท
ด้วยอีกโสทหนึ่ง

ถ้าและมันได้ทำให้เขาบาดเจ็บด้วยไซ้ ท่านว่ามันควรรับอาญาคตามที่มีบัญญัติ
ไว้ในมาตรา 300 นั้น

มาตรา 298

ผู้ใดลักทรัพย์ ครอบงำกำลังทำร้ายผู้อื่น หรือเชื่อว่าจะทำร้ายเขา เพื่อเหตุ
อย่างใดอย่างหนึ่งนี้ คือ

- (1) เพื่อประโยชน์ที่จะเตรียมการ หรือให้เป็นความสะดวกในการที่มันจะ
ลักทรัพย์ก็ได้
- (2) เพื่อที่จะเอาทรัพย์ หรือให้ผู้ใดส่งทรัพย์ให้แก่มันก็ได้
- (3) เพื่อที่จะเอาผลประโยชน์ อันเกิดจากการที่มันลักทรัพย์นั้นก็ได้
- (4) เพื่อจะปกปิดการกระทำผิดของมันก็ได้
- (5) เพื่อจะหลีกเลี่ยงให้พ้นอาญาสำหรับความผิดนั้นก็ได้

หากว่ามันมีความผิดฐานเป็นโจรชิงทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป
จนถึงเจ็ดปี และให้ปรับทั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงพันบาทด้วยอีกโทษหนึ่ง

มาตรา 299

ถ้าการชิงทรัพย์นั้นประกอบด้วยความฉกรรจ์อย่างหนึ่งอย่างใดเช่นว่าไว้ใน
มาตรา 293 และมาตรา 294 หากว่ามันผู้กระทำความผิด ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สามปี
ขึ้นไปจนถึงสิบปี และให้ปรับทั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึงสองพันบาทด้วยอีกโทษหนึ่ง

มาตรา 300

ถ้าในการชิงทรัพย์นั้น เป็นเหตุให้ผู้ใดต้องบาดเจ็บ หากว่ามันผู้กระทำความผิดนั้น
เองระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีขึ้นไปจนถึงสิบห้าปี และให้ปรับทั้งแต่ร้อยบาทขึ้นไปจนถึง
สองพันบาทด้วยอีกโทษหนึ่ง

ถ้าและเป็นเหตุให้เขาต้องบาดเจ็บถึงสาหัส ท่านว่ามันผู้กระทำผิดนั้นต้อง
ระวางโทษจำคุกตั้งแต่เจ็ดปีขึ้นไปจนถึงสิบห้าปี และให้ปรับตั้งแต่พันสองร้อยบาทขึ้นไป
จนถึงสองพันบาทด้วยอีกโทษหนึ่ง

ถ้าและเป็นเหตุให้เขาถึงตาย ท่านว่ามันผู้กระทำผิดต้องระวางโทษจำคุก
ตั้งแต่สิบปีขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี และให้ปรับตั้งแต่ห้าร้อยบาทขึ้นไปจนถึงสองพันบาทด้วยอีก
โทษหนึ่ง

แต่ความที่ว่าในตอนหลังนี้ ท่านไม่ประสงค์จะให้ใช้กลางอาญาที่ท่านบัญญัติ
ไว้สำหรับโทษที่กระทำให้คนตาย

มาตรา 301

ถ้าคนตั้งแต่สามคนด้วยกันขึ้นไป และมีมีสาตราวุธแม่แก่คนเคี้ยวก็ตี กระทำ
การชิงทรัพย์ ท่านว่ามันมีความผิดฐานเป็นโจรปล้นทรัพย์ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปี
ขึ้นไปจนถึงสิบห้าปีด้วยกันทุกคน

ถ้าในการปล้นนั้นทำให้เขามีบาดเจ็บถึงสาหัส ท่านว่ามันผู้เป็นโจรนั้นต้อง
ระวางโทษจำคุกจนตาย หรือให้จำตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปจนถึงยี่สิบปีด้วยกันทุกคน

ถ้าและในการปล้นนั้นทำให้เขาถึงตาย ท่านว่ามันผู้เป็นโจรนั้น ต้องระวางโทษ
ถึงประหารชีวิต หรือจำคุกจนตลอดชีวิต

แต่ความที่ว่าในตอนหลังนี้ ท่านไม่ประสงค์จะให้เอาไปใช้กลางอาญาที่ท่าน
บัญญัติไว้สำหรับความผิดฐานฆ่าคนตายโดยฉกรรจ์อย่างหนึ่งอย่างใดที่ท่านกล่าวไว้ใน
มาตรา 250 นั้น

มาตรานี้ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายลักษณะอาญา พ.ศ.
2477 (ฉบับที่ 4) มาตรา 7 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

"มาตรา 301 ถ้าคนตั้งแต่สามคนด้วยกันขึ้นไป และมีมีสาตราวุธแม้แต่
คนเดียวก็กระทำการชิงทรัพย์ ท่านว่ามีความผิดฐานเป็นโจรปล้นทรัพย์ ต้องระวางโทษ
จำคุกตั้งแต่สิบปีขึ้นไปจนถึงสิบห้าปี

ถ้าในการปล้นนั้นทำให้เขาบาดเจ็บถึงสาหัส ท่านว่าผู้นั้นเป็นโจรนั้นต้องระวาง
โทษจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีขึ้นไปจนถึงยี่สิบปี หรือจำคุกจนตลอดชีวิต

ถ้าในการปล้นนั้นทำให้เขามีบาดเจ็บ โดยใช้อาวุธปืนยิง หรือใช้วัตถุระเบิด
ทำร้าย หรือกระทำความรุนแรง หรือการแสดงความร้ายใจได้ได้รับความลำบากอย่างสาหัส
ท่านว่าผู้นั้นเป็นโจรนั้น ต้องระวางโทษจำคุกยี่สิบปี หรือจำคุกตลอดชีวิต

ถ้าและในการปล้นนั้น ทำให้เขาถึงตายท่านว่าผู้นั้นเป็นโจรนั้น ต้องระวางโทษ
จำคุกตลอดชีวิต หรือประหารชีวิต แต่ความในตอนนี้ ท่านไม่ประสงค์จะให้เอาไปใช้
ลงกลางอาญาที่ท่านบัญญัติไว้สำหรับความผิดฐานฆ่าคนตายโดยฉกรรจ์ อย่างหนึ่งอย่างใด
ที่ท่านกล่าวไว้ในมาตรา 250 นั้น"

มาตรา 302

ผู้ใดเป็นโจรสลัด ท่านให้ลงโทษมันตามลักษณะโทษที่บัญญัติไว้ในมาตรา 298,
299, 300 และ 301 นั้น

มาตรา 335

(24) ผู้ใดรู้ว่าผู้ใดกระทำการประทุษร้ายอันสามารถอาจะให้บุคคลผู้หนึ่ง
ผู้ใดถึงแก่ความตายก็ดี จะกระทำผิดฐานข่มขืนกระทำชำเราก็ดี จะกระทำผิดฐานเป็นโจร

ซึ่งทรัพย์สิน ปล้นทรัพย์สิน หรือเป็นโจรสลัด ก็ดี ถ้าแลมันรู้เช่นนั้นแล้ว มันแก๊งเพิกเฉยเสีย ไม่เอาความไปร้องเรียนต่อเจ้าพนักงานในหน้าที่ก็ดี หรือมันไม่แจ้งแก่ผู้ที่จะพึงถูกประทุษร้ายนั้นในเวลาอันพอที่จะป้องกันภัยอันตรายนั้น ๆ ใดก็ดี ท่านว่ามันผู้จงใจจะเลยเช่นว่านี้มีความผิดของระวางโทษชั้น 4 ¹

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ "กฎหมายลักษณะอาญา รศ. 127," ราชกิจจานุเบกษา 52 (14 เมษายน 2478).

ภาคผนวก ข

มาตราของประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2500

ที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินของศาลไทย

มาตราของประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499	เนื้อหา
<p>80</p> <p>การพยายามกระทำ— ความผิด</p>	<p>ผู้ใดลงมือกระทำความผิดแต่กระทำไปไม่ตลอดแล้ว แต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผลผู้นั้นพยายามกระทำ ความผิด</p> <p>ผู้ใดพยายามกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น</p>
<p>81</p> <p>ตัวการและผู้สนับสนุน</p>	<p>ในกรณีความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปผู้ที่ได้รวมกระทำผิดด้วยกันนั้นเป็นตัวการ ต้องระวางโทษตามที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้น</p>
<p>90</p> <p>การกระทำผิดหลายบทหรือหลายกระทง</p>	<p>เมื่อการกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทให้ใช้กฎหมายที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำผิด</p>

<p>91</p> <p>การกระทำผิดหลายบทหรือหลายกระทง</p>	<p>เมื่อศาลพิพากษาลงโทษผู้ใดและปรากฏว่าผู้นั้นได้กระทำการอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ศาลจะลงโทษผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป หรือจะลงโทษเฉพาะกระทงที่หนักที่สุดก็ได้ แต่ไม่ว่าจะเป็นกรณีใด โทษจำคุกทั้งสิ้นจะคงไม่เกินสี่สิบปี เว้นแต่เป็นโทษจำคุกตลอดชีวิต</p>
<p>276</p> <p>การข่มขืนกระทำชำเรา</p>	<p>ผู้ใดข่มขืนกระทำชำเราหญิงซึ่งมิใช่ภริยาของตน โดยขู่ เชื้อฉวยประการใด ๆ โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยหญิงนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือ โดยทำให้หญิงเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่สองพันถึงสองหมื่นบาท</p>
<p>278</p> <p>การกระทำอนาจาร</p>	<p>ผู้ใดกระทำอนาจารแก่บุคคลอายุกว่าสิบสามปี โดยขู่ เชื้อฉวยประการใด โดยใช้กำลังประทุษร้าย โดยบุคคลนั้นอยู่ในภาวะที่ไม่สามารถขัดขืนได้ หรือ โดยทำให้บุคคลนั้นเข้าใจผิดว่าตนเป็นบุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ</p>

<p>284</p> <p>การพาหญิงไปเพื่อการอนาจาร</p>	<p>ผู้ใดพาหญิงไปเพื่อการอนาจาร โดยใช้อุบาย หลอกลวงขู่ เชื้อฉ้อใช้กำลังประทุษร้าย ใช้อำนาจครอบงำ บิดคดลวงธรรม หรือใช้วิธีข่มขืนใจด้วยประการอื่นใด ของระวางโทษจำคุกไม่เกิน เจ็ดปีและปรับไม่เกิน หนึ่งหมื่นสี่พันบาท</p> <p>ผู้ใดซ่อนเร้นหญิงซึ่งเป็นผู้ถูกพาไปตามความในวรรคแรกของระวางโทษ เช่นเดียวกับผู้พาไปนั้น ความผิดตามมาตรานี้เป็นความผิดอันยอมความได้</p>
<p>288</p> <p>การฆ่าผู้อื่น</p>	<p>ผู้ใดฆ่าผู้อื่นต่อระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี</p>
<p>289</p> <p>การฆ่าบุคคลบางประเภท</p>	<p>ผู้ใด</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) ฆ่าบุพการี (2) ฆ่าเจ้านักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่จะกระทำหรือได้กระทำการตามหน้าที่ (3) ฆ่าผู้ช่วยหรือเจ้านักงานในการที่เจ้านักงานนั้นกระทำตามหน้าที่ หรือเพราะเหตุที่บุคคลนั้นจะช่วยหรือได้ช่วยเจ้านักงานดังกล่าวแล้ว (4) ฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน (5) ฆ่าผู้อื่นโดยทรนาคหรือโดยกระทำทารุณโหดร้าย

	<p>(6) มาผู้หนึ่งเพื่อกระเตรียมการหรือเพื่อความสะดวกในการที่จะกระทำคามนิตอย่างอื่น หรือ</p> <p>(7) มาผู้หนึ่งเพื่อจะเอาหรือเอาไว้ซึ่งผลประโยชน์ อันเกิดแก่การที่ตนได้กระทำคามนิตอื่นของตน หรือเพื่อหลีกเลี่ยงใ้พ้นอาญาในความนิตอื่นที่ตนได้กระทำไว้</p> <p>ท้องระวางโทษประหารชีวิต</p>
<p>310</p> <p>การหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้อื่น</p>	<p>ผู้ใดหน่วงเหนี่ยวหรือกักขังผู้หนึ่ง หรือกระทำควยประการใดให้ผู้หนึ่งปราศจากเสรีภาพในร่างกายท้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ</p> <p>ถ้าการกระทำนิตตามวรรคแรกเป็นเหตุให้ผู้ถูกหน่วงเหนี่ยว ถูกกักขังหรือต้องปราศจากเสรีภาพในร่างกายนั้นถึงแก่ความตายหรือรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำท้องระวางโทษดังที่มีบัญญัติไว้ในมาตรา 29 มาตรา 297 หรือมาตรา 298 นั้น</p>
<p>340</p> <p>การปล้นทรัพย์</p>	<p>ผู้ใดชิงทรัพย์โดยร่วมกระทำคามนิตควยกันตั้งแต่สามคนขึ้นไป ผู้หนึ่งกระทำคามนิตฐานปล้นทรัพย์ท้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบปี และปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงสองหมื่นบาท</p> <p>ถ้าในการปล้นทรัพย์ ผู้กระทำแม่แต่คนหนึ่งคนใด มีอาวุธติดตัวไปควย ผู้กระทำท้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สิบปีถึงสิบห้าปีและปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท</p>

	<p>ถ้าการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายสาหัส ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกตั้งแต่สิบห้าปีถึงยี่สิบปี</p> <p>ถ้าการปล้นทรัพย์ได้กระทำโดยแสงสว่างทาทุณ เป็นเหตุให้ผู้อื่นรับอันตรายแก่กายหรือจิตใจ ไซ้ปืนยิง ไซ้วัตถุระเบิด หรือกระทำทรมาณ ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี</p> <p>ถ้าการปล้นทรัพย์เป็นเหตุให้ผู้อื่นถึงแก่ความตาย ผู้กระทำต้องระวางโทษประหารชีวิต หรือจำคุกตลอดชีวิต ¹</p>
--	---

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ "ประมวลกฎหมายอาญา," รวบรวมโดย นายพัณณ์ เนียมกฤษร,
(กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2515).

ภาคผนวก ๗

มาตราของประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2500 ซึ่งให้อำนาจศาลไทย
เพื่อพิจารณาคดี

<p>มาตราของประมวลกฎหมาย อาญา พ.ศ. 2499</p>	<p>เนื้อหา</p>
<p>4 การกระทำความผิดใน ราชอาณาจักรไทยในเรือไทย หรืออากาศยานไทย</p>	<p><u>ผู้ใดกระทำความผิดในราชอาณาจักร ต้องรับโทษตามกฎหมาย</u> <u>การกระทำความผิดในเรือไทย หรืออากาศยานไทย ไม่ว่าจะอยู่ ณ ที่ใด ให้ถือว่ากระทำความผิดในราชอาณาจักร</u></p>
<p>5 ความผิดที่การกระทำแม่แก่ ส่วนหนึ่งส่วนใดใดกระทำใน ราชอาณาจักร หรือผลแห่ง การกระทำเกิดในราชอาณาจักร</p>	<p><u>ความผิดใดที่การกระทำแม่แก่ส่วนหนึ่งส่วนใดกระทำในราชอาณาจักรก็ดี ผลแห่งการกระทำเกิดในราชอาณาจักร โดยผู้กระทำประสงค์ให้ผลนั้นเกิดในราชอาณาจักร หรือ โดยลักษณะแห่งการกระทำ ผลที่เกิดขึ้นนั้นควรเกิดในราชอาณาจักร หรือยอมจะเล็งเห็นได้ว่าผลนั้นจะเกิดในราชอาณาจักรก็ดี ให้ถือว่าความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร</u> <u>ในกรณีการกระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิด ซึ่งกฎหมายบัญญัติเป็นความผิด แมว่าการกระทำนั้นจะไดกระทำนอกราชอาณาจักร ถ้าหากการกระทำนั้นได้กระทำตลอดไป จนถึงขั้นความผิดสำเร็จ ผลจะเกิดขึ้นในราชอาณาจักร ให้ถือว่ากระทำความผิดหรือพยายามกระทำความผิดนั้นได้กระทำในราชอาณาจักร</u></p>

<p>7</p> <p>การรับโทษสำหรับความผิด นอกราชอาณาจักร</p>	<p><u>ผู้ใดกระทำความผิดซึ่งระบุไว้ต่อไปนี้</u> <u>นอกราชอาณาจักร จะต้องรับโทษในราชอาณาจักร คือ</u></p> <p>(3) <u>ความผิดฐานชิงทรัพย์ตามที่บัญญัติไว้ใน</u> <u>มาตรา 339 และความผิดฐานปล้นทรัพย์ตามที่บัญญัติ</u> <u>ไว้ในมาตรา 340 ซึ่งได้กระทำในทะเลหลวง</u></p>
<p>8</p> <p>การรับโทษสำหรับความผิด นอกราชอาณาจักร</p>	<p><u>ผู้ใดกระทำความผิดนอกราชอาณาจักร และ</u></p> <p>(ก) <u>ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไทย และ</u> <u>รัฐบาลแห่งประเทศที่ความผิดได้เกิดขึ้น หรือผู้เสียหาย</u> <u>ได้ร้องขอให้ลงโทษ หรือ</u></p> <p>(ข) <u>ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนต่างดาว</u> <u>และรัฐบาลหรือคนไทยเป็นผู้เสียหาย และผู้เสียหาย</u> <u>ได้ร้องขอให้ลงโทษ</u></p> <p><u>ถ้าความผิดนั้นเป็นความผิดซึ่งระบุไว้ต่อไปนี้</u> <u>จะต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร คือ</u></p> <p>(3) <u>ความผิดเกี่ยวกับเพศ ตามที่บัญญัติไว้ใน</u> <u>มาตรา 276 มาตรา 280 มาตรา 285 ทั้งนี้เฉพาะ</u> <u>ที่เกี่ยวกับมาตรา 276</u></p> <p>(4) <u>ความผิดต่อชีวิต ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา</u> <u>290</u></p> <p>(7) <u>ความผิดต่อเสรีภาพ ตามที่บัญญัติไว้ใน</u> <u>มาตรา 309 มาตรา 310 มาตรา 312 ถึงมาตรา</u> <u>315 และมาตรา 317 ถึงมาตรา 320</u></p>

	(9) <u>ความผิดฐานกรรโชก รัศเอาทรัพย์</u> <u>ชิงทรัพย์ และปล้นทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา</u> <u>337 ถึงมาตรา 340</u> ¹
--	--

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ "ประมวลกฎหมายอาญา," รวบรวมโดย นายพันธ์ เนียมกฤษ, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2515).

ภาคผนวก ๑

การกระทำของคนต่างด้าวที่ถือว่า ทำลายความสงบเรียบร้อย
หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนที่เข้าหลักเกณฑ์ของพิจารณาเนรเทศ

.....

1. ตามข้อบังคับกระทรวงมหาดไทย ที่ 1/2498 ลงวันที่ 8 กุมภาพันธ์
2489 ให้ใช้ประมวลระเบียบการตำรวจเกี่ยวกับคดีภาค 1 เล่ม 2 ลักษณะ 19
บทที่ 2 ฐานความผิดที่จะต้องเนรเทศคนต่างด้าว ข้อ 600 มีใจความว่า

การกระทำของคนต่างด้าวดังจะกล่าวต่อไปนี้ ให้ถือว่าเป็นการกระทำที่ทำลาย
ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน เข้าหลักเกณฑ์ที่จะพิจารณาเนรเทศ
คือ

"1. ผู้ก่อการอันเป็นปฏิปักษ์ต่อการปกครอง หรือทำลายล้างการปกครอง
ภายในแห่งราชอาณาจักร โดยสังสรณสิ่งที่เป็นหรือกระทำการเป็นเสี้ยนหนามต่อแผ่นดิน
หรือจะล้มเลิกรัฐบาล โดยใช้กำลัง เช่น การกระทำของพวกอนาธิปไตย หรือคอมมิวนิสต์
เป็นต้น

2. ผู้กระทำให้เสื่อมเสียความสัมพันธ์ไมตรีระหว่างประเทศไทยกับต่างประเทศ
โดยก่อเหตุยุ่งยากขึ้นแก่ประเทศอื่นในราชอาณาจักรอันสามารถจะเป็นเหตุให้ประเทศ
ไทยต้องถูกประหว่งหรือคัดค้านจากประเทศนั้น

3. ผู้ทอโทษภายในประเทศ แม้เพียงครั้งหนึ่งในความผิดเหล่านี้ คือ

ก) ความผิดของคพระมหากษัตริย์ พระราชินี รัชทายาท และ
ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์

- ข) ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐภายในราชอาณาจักร หรือภายนอก
ราชอาณาจักร
- ค) ความผิดต่อสัมพันธไมตรีกับต่างประเทศ
- ง) ความผิดฐานเป็นของโจร
- จ) ความผิดต่อชีวิต ฐานฆ่าผู้อื่นโดยเจตนาหรือโดยไม่เจตนา หรือ
ฐานพยายาม
- ฉ) ความผิดฐานโทรหนิงหรือใช้อ่านาจข่มขืนกระทำชำเรา หรืออนาจาร
แก๊งและเด็ก ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 276, 277, 278, 279, 280
- ช) ความผิดฐานลักหรือรับซื้อเด็กในประเทศไทย หรือพาเด็กออกนอก
ราชอาณาจักร โดยเจตนาร้ายหรือทุจริต
- ซ) ความผิดฐานกรรโชก
- ญ) ความผิดฐานรีดเอาทรัพย์สิน
- ฎ) ความผิดฐานวิ่งราวทรัพย์สิน
- ฏ) ความผิดฐานชิงทรัพย์สิน
- ฐ) ความผิดฐานปล้นทรัพย์สิน
- ฑ) ความผิดฐานปลอมแปลงเงินตรา แสกมป์ ดวงตรา รอยตรา หรือ
เอกสาร
- ฒ) ความผิดฐานลอบตั้งโรงหญิงนครโสเภณี
- ณ) ความผิดฐานรับของโจร เป็นอาจิม หรือของโจรที่รับไว้ซึ่งมีราคาแพง
- ด) ความผิดฐานค้าอาวุธปืน หรือเครื่องกระสุนปืน หรือลูกระเบิด
โดยไม่ได้รับอนุญาต
- ต) ความผิดฐานลักทรัพย์สินตามมาตรา 335 แห่งประมวลกฎหมายอาญา
- ถ) ความผิดฐานปลอมเครื่องหมายการค้าของผู้อื่นตามมาตรา 274
แห่งประมวลกฎหมายอาญา

4. เป็นผู้ทอโทษภายในประเทศ ตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไปในความผิดเหล่านี้ คือ
 - ก) ความผิดฐานลักทรัพย์ มาตรา 335 แห่งประมวลกฎหมายอาญา
 - ข) ความผิดฐานทำร้ายร่างกาย อันตรายสาหัส
5. บุคคลที่ปรากฏว่าเป็นอัยย
6. คนจรจัด คนขอทาน หรืออนาถา ไม่มีที่พึ่งพาอาศัย น่าจะตกอยู่ในภาวะแห่งประชาชนที่จะกองเลี้ยงดู
7. คนป่วยเป็นโรคเรื้อรัง ซึ่งไม่สามารถจะประกอบอาชีพหรือเป็นที่พึ่งไว้แก่ญาติหรือครอบครัว
8. บุคคลที่เป็นผู้กระทำผิดคดีอื่นซึ่งจะต้องถูกส่งไปกักกัน
9. บุคคลผู้กระทำผิดฐานลอบฆ่าสุกร ซึ่งปรากฏจากคำพิพากษานับตั้งแต่ 2 ครั้งขึ้นไป
10. บุคคลที่ทอโทษฐานกระทำความผิดพระราชบัญญัติเงิน หรือยาเสพติดให้โทษตั้งแต่ 2 ครั้ง หรือทอโทษฐานฝ่าฝืนกฎหมายในการค้าฝิ่น หรือยาเสพติดตั้งแต่ 1 ครั้งขึ้นไป หรือแม้แต่เพียงมีพฤติการณ์แวดล้อมว่า เป็นผู้ค้าฝิ่น หรือยาเสพติดให้โทษโดยอาการฝ่าฝืนกฎหมายทั้งนี้ในประการใด ๆ ก็ดี
11. บุคคลที่ทอโทษฐานค้ากำไรเกินควร ตามพระราชบัญญัติป้องกันการค้ากำไรเกินควร พ.ศ. 2490 ¹

¹ "พระราชบัญญัติเนรเทศ พ.ศ. 2499," ราชกิจจานุเบกษา 72(29 มกราคม 2500) : 1-3, และ ราชกิจจานุเบกษา 81 (14 สิงหาคม 2507) : 4-6.

ภาคผนวก ฎ

บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบ

ร่างพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พ.ศ.

หลักการ

จัดตั้งศาลปกครองและให้มีวิธีพิจารณาคดีปกครอง

เหตุผล

โดยที่คดีปกครอง เป็นคดีที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างไปจากคดีแพ่งโดยทั่วไป เพราะเป็นข้อขัดแย้งระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าพนักงานของรัฐ ซึ่งข้อขัดแย้งดังกล่าวควรได้รับการพิจารณาโดยผู้พิพากษาซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ ในปัญหาทางด้านการบริหารและการปกครอง ทั้งการดำเนินคดีควรเป็นไปโดยประหยัด สะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม เพื่อให้ประโยชน์ส่วนรวมและสิทธิเสรีภาพของ ประชาชนได้รับความคุ้มครองยิ่งขึ้นโดยไม่เป็นการขัดขวาง หรือก่อให้เกิดอุปสรรค ในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยไม่สมควรจึงสมควรจัดตั้งศาลปกครองขึ้น เพื่อ พิจารณาคดีปกครองโดยวิธีพิจารณาคดี เป็นพิเศษยกเว้นขั้นตอนและวิธีการต่าง ๆ ที่ บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งบางอย่างเพื่อให้เกิดการคล่องตัวยิ่งขึ้น ประกอบกับโดยที่ขณะนี้ได้นี้กฎหมาย 5 ฉบับ คือ พระราชบัญญัติระเบียบราชการ- พลเรือน พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติระเบียบ บริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2518 พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตร- กรรม พ.ศ. 2518 และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2521 บัญญัติให้นำคดีข้อพิพาทบางประเภทไปสู่ศาลปกครอง จึงจำเป็นต้องตราพระราช- บัญญัติ

ร่าง

พระราชบัญญัติ

จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง

พ.ศ.....

.....
.....
.....

โดยที่เป็นการสมควรจัดตั้งศาลปกครองและให้มีวิธีพิจารณาคดีปกครอง

.....
.....

มาตรา 1 พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า "พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ....."

มาตรา 2 พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า ส่วนราชการและหน่วยงานตามระเบียบบริหารราชการส่วนกลาง ราชการส่วนภูมิภาค และราชการส่วนท้องถิ่น รวมถึงองค์การของรัฐบาลตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล หรือกิจการของรัฐตาม

กฎหมายที่จัดตั้งกิจการนั้น และหน่วยงานธุรกิจที่รัฐเป็นเจ้าของ ซึ่งดำเนินกิจการ
สาธารณูปโภค แต่ไม่รวมถึงบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนที่รัฐ จัดตั้ง หรือมีทุนรวมอยู่ด้วย

"เจ้าหน้าที่ของรัฐบาล" หมายความว่า คณะรัฐมนตรี ข้าราชการ พนักงาน
หรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ ผู้บริหารท้องถิ่น และบุคคลใด ๆ ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้ง หรือ
มอบหมายให้ปฏิบัติราชการ หรือปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐ และหมายความรวมถึง
กรรมการ หรืออนุกรรมการของหน่วยงานของรัฐ

"กิจการสาธารณูปโภค" หมายความว่า การรถไฟ การท่าเรือ การประปา
การสื่อสาร การโทรทัณฑ์ การคมนาคม การชลประทาน การผลิตเพื่อจำหน่าย หรือการ
จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง กระแสไฟฟ้า หรือพลังงานอื่นในทำนองเดียวกัน แก่ประชาชน
รวมทั้งบรรดากิจการอื่นที่คล้ายคลึงกันหรือความที่ระบุไว้ในพระราชกฤษฎีกา

"คดีปกครอง" หมายความว่า คดีที่ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษา
ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

"ก.ต." หมายความว่า คณะกรรมการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
ข้าราชการฝ่ายตุลาการ

"คณะกรรมการ" หมายความว่า คณะกรรมการคัดเลือกผู้พิพากษาผู้ทรงคุณวุฒิ

"รัฐมนตรี" หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 4 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้
และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

หมวด 1.

ศาลปกครอง

มาตรา 5 ให้จัดตั้งศาลปกครองขึ้นในกรุงเทพมหานคร และจะเปิดทำการเมื่อใดให้ประกาศโดยพระราชกฤษฎีกา

ให้ศาลปกครองมีเขตอำนาจตลอดราชอาณาจักร

มาตรา 6 ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีดังต่อไปนี้

- (1) คดีที่ฟ้องขอให้ยกเลิก หรือเพิกถอนกฎข้อบังคับ คำสั่ง คำวินิจฉัย หรือการกระทำของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าพนักงานของรัฐทั้งหมด หรือบางส่วน
- (2) คดีที่ฟ้องขอให้หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าพนักงานของรัฐปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่มีกฎหมายกำหนดไว้
- (3) คดีที่ฟ้องขอให้ศาลปกครองมีคำพิพากษา หรือคำสั่งว่าพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติจังหวัด ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร ข้อบังคับสุขาภิบาลระเบียบ ประกาศ หรือกฎข้อบังคับอื่น ที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน ไม่มีผลบังคับทั้งหมด หรือบางส่วน ให้ศาลปกครองมีอำนาจเพียงทำความเห็น และส่งสำนวนไปยังศาลฎีกาเพื่อพิจารณาพิพากษาโดยเร็ว
- (4) คดีที่มีกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง

คดีดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ถ้าโจทก์เรียกค่าสินไหมทดแทนมาด้วย ก็ให้ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาพิพากษาในเรื่องค่าสินไหมทดแทนนั้นได้

มาตรา 7 การฟ้องคดีดังกล่าวในมาตรา 6 (1) ให้กระทำได้เมื่อ
 หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าพนักงานของรัฐ ออกกฎข้อบังคับ คำสั่ง คำวินิจฉัย
 หรือกระทำโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือไม่สุจริต โดยปราศจากอำนาจหรือนอกเหนือ
 อำนาจหน้าที่ โดยไม่ต้องการวัตถุประสงค์ของกฎหมาย โดยปฏิบัติไม่ถูกต้องตามขั้นตอน
 ที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือโดยใช้ดุลพินิจซึ่งปราศจากเหตุผลหรือหลักฐานอันควรสนับสนุน

มาตรา 8 การฟ้องคดีดังกล่าวในมาตรา 6 (2) ให้กระทำได้เมื่อ
 หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าพนักงานของรัฐไม่ปฏิบัติตาม หรือปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่
 ที่มีกฎหมายกำหนดไว้แล้วโดยไม่มีเหตุผลอันสมควร หรือโดยไม่สุจริต

มาตรา 9 การฟ้องคดีดังกล่าวในมาตรา 6 (3) ให้กระทำได้เมื่อ
 พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง เทศบัญญัติ ข้อบัญญัติจังหวัด ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร
 ข้อบังคับสภานิติบัญญัติ ระเบียบประกาศ หรือกฎข้อบังคับอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน
 ซึ่งหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าพนักงานของรัฐเป็นผู้ออก โดยปฏิบัติไม่ถูกต้องตามขั้นตอน
 ที่กฎหมายกำหนดหรือมีสาระไม่ต้องการวัตถุประสงค์ของกฎหมายที่ให้อำนาจไว้ หรือ
 ออกโดยเกินอำนาจที่กฎหมายนั้น ๆ ให้อำนาจไว้

มาตรา 10 การฟ้องคดีตามความในสามมาตราก่อนจะกระทำได้ก็ต่อ
 เมื่อผู้ฟ้องได้รับความเสียหายจากเหตุเช่นว่านั้น ทำให้เสื่อมเสียแก่ประโยชน์สาธารณะ
 เว้นแต่จะมีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น

มาตรา 11 ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้ร้องทุกข์ หรืออุทธรณ์คำสั่ง
 หรือคำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานของรัฐเฉพาะในเรื่องนั้น ๆ ความหลักเกณฑ์และวิธีการ
 ที่กำหนดไว้ ห้ามมิให้ฟ้องคดีต่อศาลปกครองจนกว่าจะได้มีการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และ
 วิธีการเช่นว่านั้น และได้มีการวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ในเรื่องนั้นตามที่

กฎหมายบัญญัติไว้เสร็จสิ้นแล้ว แต่ถ้ามิได้มีการวินิจฉัยชี้ขาดภายในเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ หรือถ้ากฎหมายไม่ได้กำหนดเวลา และมีได้วินิจฉัยชี้ขาดภายในเวลา 4 เดือน โดยไม่มีเหตุอันสมควร ก็ให้มีสิทธิฟ้องคดีเรื่องนั้นต่อศาลปกครองได้

มาตรา 12 คดีที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลปกครอง คือ

- (1) คดีที่เกี่ยวกับการกระทำทั้งหลายของเจ้าพนักงานของรัฐ และหน่วยงานของรัฐซึ่งไม่มีลักษณะเป็นการกระทำในทางปกครอง
- (2) คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลยุติธรรม ศาลทหาร และศาลอื่น
- (3) คดีที่เกี่ยวกับคำสั่งซึ่งออกตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก หรือการกระทำของเจ้าพนักงานของรัฐตามกฎหมายว่าด้วยกฎอัยการศึก
- (4) คดีที่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับภาษีอากร
- (5) คดีที่เกี่ยวกับคำสั่งลงโทษ หรือถอดถอนข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ หรือเกี่ยวกับคำสั่งลงโทษทัณฑ์ตามกฎหมายว่าด้วยวินัยทหาร หรือกฎหมายว่าด้วยวินัยตำรวจ

มาตรา 13 ถ้าศาลปกครองเห็นว่าการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองนั้นจะเป็นการขัดขวางหรือก่อให้เกิดอุปสรรคสำคัญในการบริหารราชการแผ่นดิน โดยไม่สมควร ศาลปกครองจะมีคำสั่งปฏิเสธ ไม่รับคดีปกครองนั้นไว้พิจารณา หรือจำหน่ายคดีปกครองนั้น เสียจากสารบบความก็ได้

การที่ศาลปกครองจะมีคำสั่งอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ต้องได้รับความเห็นชอบด้วยคะแนนเสียง ไม่น้อยกว่าสองในสามของที่ประชุมใหญ่ผู้พิพากษา

ศาลปกครอง องค์คณะของที่ประชุมใหญ่ในกรณีเช่นนี้ต้องประกอบด้วยผู้พิพากษาไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้พิพากษาศาลปกครองทั้งหมด

มาตรา 14 เมื่อศาลปกครองเปิดทำการแล้ว ห้ามมิให้ศาลชั้นต้นอื่นใดรับคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลปกครองไว้พิจารณาพิพากษา

มาตรา 15 ในกรณีที่มีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ ระหว่างศาลปกครองกับศาลอื่นให้เสนอเรื่องต่อคณะกรรมการรัฐธรรมนูญเพื่อวินิจฉัย คำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญให้ถือเป็นเด็ดขาด

ในระหว่างที่รอคำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญ ถ้าคดีนั้นค้างพิจารณาอยู่ในศาลใด ศาลที่รับฟ้องคดีนั้นจะดำเนินกระบวนการพิจารณาไปจนใดก็ได้ แต่ห้ามมิให้ศาลมีคำพิพากษาในคดีนั้นจนกว่าจะได้มีคำวินิจฉัยของคณะกรรมการรัฐธรรมนูญแล้ว

มาตรา 16 ให้ศาลปกครองสังกัดอยู่ในกระทรวงยุติธรรมและให้นำบทบัญญัติแห่งพระธรรมนูญศาลยุติธรรมมาใช้บังคับแก่ศาลปกครองโดยอนุโลม

หมวด 2

ผู้พิพากษาศาลปกครอง

มาตรา 17 ในศาลปกครองให้มีผู้พิพากษาซึ่งรับราชการประจำ และผู้พิพากษาผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเท่า ๆ กัน ตามที่รัฐมนตรีจะได้กำหนดไว้ตามความจำเป็น

มาตรา 18 ผู้พิพากษาซึ่งรับราชการประจำจะได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของ ก.ค. จากบุคคลดังต่อไปนี้

(1) ข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการผู้ได้รับเงินเดือนไม่ต่ำกว่าชั้น 6 ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาทางด้านการบริหารและการปกครอง

(2) พนักงานคดีปกครองชั้น 3

มาตรา 19 ในศาลปกครองให้มีอธิบดีผู้พิพากษาศาลปกครองหนึ่งคน และรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลปกครองตามจำนวนที่รัฐมนตรีจะได้อำหนดไว้ตามความจำเป็น

อธิบดีผู้พิพากษาศาลปกครอง และรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลปกครองดังกล่าวตามวรรคหนึ่งจะได้อำนาจพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งด้วยความเห็นชอบของ ก.ค.จ จากข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในปัญหาทางด้านการบริหารและการปกครอง

มาตรา 20 เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ให้ถือว่าผู้พิพากษาซึ่งรับราชการประจำตามมาตรา 18 (2) เป็นเสมือนหนึ่งข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ รวมทั้งให้มีสิทธิเลือกกรรมการตุลาการผู้ทรงคุณวุฒิได้แต่ละแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาในศาลยุติธรรมไม่ได้

อัตราเงินเดือนผู้พิพากษาซึ่งรับราชการประจำตามมาตรา 18 (2) ให้เป็นไปตามบัญชีซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการสำหรับข้าราชการตุลาการชั้น 6 แต่ให้ได้รับเงินเดือนในชั้นที่ไม่ต่ำกว่าเงินเดือนที่ได้รับอยู่ก่อนวันที่ได้อำนาจพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาดังกล่าวและให้เลื่อนขั้นเงินเดือนได้จนถึงขั้นสูงสุดของชั้น 6

ก่อนเข้ารับหน้าที่ผู้พิพากษาศาลปกครองตามวรรคหนึ่ง ต้องปฏิบัติตามค่านิยมที่อธิบดีผู้พิพากษาศาลปกครอง จะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นธรรมและรักษาความลับในราชการ

มาตรา 21 ผู้พิพากษาผู้ทรงคุณวุฒิจะไต่ทวงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งคณะกรรมการคัดเลือกควยความเห็นชอบของ ก.ต.

มาตรา 22 คณะกรรมการประกอบด้วยรัฐมนตรีเป็นประธาน อธิบดีผู้พิพากษาศาลปกครอง ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงยุติธรรม อธิบดีกรมอัยการ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นกรรมการและเลขาธิการส่งเสริมงานตุลาการ เป็นกรมและเลขาธิการ

มาตรา 23 การประชุมและวิธีการคัดเลือกผู้พิพากษาผู้ทรงคุณวุฒิของคณะกรรมการให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนด

มาตรา 24 ผู้ที่จะได้รับแต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (1) อายุไม่ต่ำกว่าสี่สิบห้าปี และไม่สูงกว่าหกสิบห้าปี
- (2) รับราชการ หรือเคยรับราชการในตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา หรือเทียบเท่า หรือไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือเทียบเท่า หรือมียศไม่ต่ำกว่าพลโท พลเรือโท พลอากาศโท หรือพลตำรวจโท
- (3) รับราชการหรือเคยรับราชการมาแล้วไม่น้อยกว่าสี่สิบปี
- (4) มีคุณสมบัติทั่วไปที่จะเข้ารับราชการเป็นข้าราชการพลเรือนได้ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน
- (5) ไม่เป็นข้าราชการการเมือง กรรมการพรรคการเมือง หรือเจ้าหน้าที่ในพรรคการเมือง สมาชิกรัฐสภา หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งหรือทนายความ

ผู้ที่ไต่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาผู้ทรงคุณวุฒิจะต้อง
เข้ารับการอบรมในเรื่องเกี่ยวกับศาลปกครอง อำนาจหน้าที่ของผู้พิพากษาศาลปกครอง
และระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการดำรงคนในฐานะเป็นผู้พิพากษาศาลปกครองตาม
ระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

ในหน้าบทบัญญัติมาตรา 20 วรรคสาม มาใช้บังคับแก่ผู้พิพากษาผู้ทรงคุณวุฒิโดย
อนุโลม

มาตรา 25 ผู้ที่ไต่ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นผู้พิพากษาผู้ทรง
คุณวุฒิ หากดำรงตำแหน่งเป็นเจ้าพนักงานของรัฐจะต้องพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของ
รัฐในทันทีที่มีพระบรมราชโองการแต่งตั้ง และหากประกอบกิจการใด ๆ อันอาจกระทบ
กระเทือนถึงการปฏิบัติหน้าที่จะต้องพ้นจากการประกอบกิจการนั้น ๆ ก่อน

ผู้ต้องพ้นจากการเป็นเจ้าพนักงานของรัฐตามวรรคหนึ่ง ถ้าเป็นข้าราชการ
ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญตามปกติ ตามกฎหมายว่าด้วยบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
โดยถือว่าเป็นกรณีมีเหตุทดแทน แต่ถ้าเป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ ก็
ให้มีสิทธิได้รับบำเหน็จบำนาญ หรือสิทธิอื่นใดจากหน่วยงานนั้นเช่นเดียวกันกับผู้พ้น
จากตำแหน่งโดยไม่มีควมผิด

มาตรา 26 ผู้พิพากษาผู้ทรงคุณวุฒิให้ดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี แต่จะทรง
พระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งผู้ที่ออกคามวาระไปแล้วให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกก็ได้

มาตรา 27 ผู้พิพากษาผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่ง เมื่อ

- (1) ตาย
- (2) ลาออก
- (3) ออกคามวาระ

- (4) อายุครบหกสิบห้าปี
 (5) ซากคุณสมบัตินิติหรือเข้าลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งตาม

มาตรา 24

- (6) เข้ารับราชการหรือทำงานเป็นเจ้าพนักงานของรัฐ
 (7) ประกอบกิจการใด ๆ อันอาจกระทบกระเทือนถึงการปฏิบัติหน้าที่
 (8) ศาลมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษ
 สำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาท หรือความผิดลหุโทษ
 (9) กระทำการใด ๆ หรือมีกรณีอื่นเป็นเหตุที่ข้าราชการตุลาการ
 จะต้องพ้นจากตำแหน่งตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

การพ้นจากตำแหน่งตาม (5) (6) (7) (8) หรือ (9) ให้รัฐมนตรีเป็นผู้สั่งเมื่อได้รับความเห็นชอบของ ก.ค. แล้ว

มาตรา 28 ให้ผู้พิพากษาผู้ทรงคุณวุฒิได้รับเงินประจำตำแหน่งเป็นรายเดือนในอัตราขั้นสูงสุดของข้าราชการตุลาการที่ได้รับเงินเดือนชั้น 6 ตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

ผู้พิพากษาผู้ทรงคุณวุฒิมีสิทธิได้รับค่าพาหนะเดินทาง ค่าเช่าที่พัก และค่าตอบแทนอย่างอื่นตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา

มาตรา 29 ในกรณีที่ยังไม่มี การแต่งตั้งผู้พิพากษาผู้ทรงคุณวุฒิชั้นใหม่หรือมีการแต่งตั้งแล้วแต่ยังไม่ได้เข้ารับหน้าที่ ให้ผู้พิพากษาผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งออกตามวาระคงอยู่ปฏิบัติหน้าที่ไปพลางก่อน แต่ต้องไม่เกินหกสิบวันนับแต่วันครบกำหนดออกตามวาระ

มาตรา 30 ผู้พิพากษาผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเจ้าพนักงานในตำแหน่งตุลาการตามประมวลกฎหมายอาญา

มาตรา 31 ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยวินัยและการรักษาวินัยสำหรับข้าราชการ
ตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการมาใช้บังคับแก่ผู้พิพากษา
ผู้ทรงคุณวุฒิด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 32 ภายใต้บังคับมาตรา 33 ศาลปกครองจะต้องมีผู้พิพากษา
อย่างน้อยสามคน จึงจะเป็นองค์คณะพิจารณาพิพากษาคดี

มาตรา 33 กระบวนพิจารณา นอกจากนั่งพิจารณาและพิพากษาคดี ผู้พิพากษา
ศาลปกครอง คนใดคนหนึ่งมีอำนาจกระทำหรือออกคำสั่งใด ๆ ได้

มาตรา 34 ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการคัดค้านผู้พิพากษาตามประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก่การคัดค้านผู้พิพากษาศาลปกครองโดยอนุโลม

หมวด 3

พนักงานคดีปกครอง

มาตรา 35 ในศาลปกครองให้มีพนักงานคดีปกครองตามจำนวนที่รัฐมนตรี
จะได้อำนาจไว้ตามความจำเป็น

ให้รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี เป็นผู้แต่งตั้งและถอดถอน
พนักงานคดีปกครองตามพระราชบัญญัตินี้

ให้รัฐมนตรีหรือผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากรัฐมนตรี แต่งตั้งพนักงานคดีปกครอง
คนหนึ่ง เป็นหัวหน้าพนักงานคดีปกครอง และให้มีอำนาจถอดถอนด้วย

มาตรา 36 พนักงานคดีปกครองต้อง เป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตที่จะเข้ารับราชการ
เป็นข้าราชการพลเรือนตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน และต้องมีคุณสมบัติ
ดังต่อไปนี้

(1) สอบไล่ได้ตามหลักสูตรของสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติ-
บัณฑิตยสภา หรือสำเร็จการศึกษาปริญญาตรีหรือเทียบได้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางนิติศาสตร์
รัฐศาสตร์ หรือรัฐประศาสนศาสตร์ในประเทศไทย จากมหาวิทยาลัยของรัฐหรือสถาบัน
อุดมศึกษาเอกชน ซึ่ง ก.พ. ได้รับรองแล้ว

(2) เป็นเจ้าพนักงานของรัฐมีหน้าที่ปฏิบัติราชการหรือปฏิบัติงานทาง
กฎหมายหรือทางการปกครอง หรือประกอบวิชาชีพหรืออาชีพทางกฎหมายหรือทางการ
ปกครองอย่างอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวงมาแล้วไม่น้อยกว่าสองปี

ก่อนจะปฏิบัติหน้าที่ตามตำแหน่ง พนักงานคดีปกครองจะต้องเข้ารับการฝึก
อบรมตามระเบียบที่กระทรวงยุติธรรมกำหนด

มาตรา 37 ให้พนักงานคดีปกครองเป็นข้าราชการตุลาการตามความหมาย
ของกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ

อัตราเงินเดือนพนักงานคดีปกครองให้แบ่งเป็น 3 ชั้น แต่ละชั้นให้เป็นไป
ตามบัญชีซึ่งกำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการพลเรือน เช่นเดียวกับข้าราชการ
พลเรือนสามัญดังนี้

ชั้น 1 เท่ากับ ระดับ 4-5

ชั้น 2 เท่ากับ ระดับ 6-7-8

ชั้น 3 เท่ากับ ระดับ 9-10

มาตรา 38 ให้หัวหน้าพนักงานคดีปกครอง เป็นผู้บังคับบัญชาและรับผิดชอบ
การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครองตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
เป็นต้น คือ

(1) เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อกระทรวงยุติธรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายตามที่เห็นสมควร

(2) แจ้งให้สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พนักงานสอบสวน หรือผู้บังคับบัญชาของบุคคลที่ทองส่งล้งทราบ เพื่อดำเนินการต่อไปแล้วแต่กรณี เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงหรือมีข้อที่น่าสงสัยจากสำนวนคดี ปกครองว่ามีพฤติการณ์ทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ หรือมีมูลความผิดทางอาญา หรือทางวินัย

มาตรา 39 ในการพิจารณาคดีปกครอง ให้มีพนักงานปกครองอย่างน้อยหนึ่งคนเป็นผู้รับผิดชอบคอยช่วยเหลือศาลปกครองในแต่ละคดี

เมื่อมีเหตุอันสมควร อธิบดีผู้พิพากษาศาลปกครองจะสั่งให้พนักงานคดีปกครอง คนใดพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ในคดีปกครอง เรื่องใดเรื่องหนึ่งก็ได้

มาตรา 40 พนักงานคดีปกครองมีอำนาจหน้าที่ดำเนินการใด ๆ เพื่อเสนอต่อศาลปกครอง ดังต่อไปนี้

(1) ทำรายงานสรุปเนื้อหาของคดีปกครองที่ฟ้องร้องและกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

(2) ค้นคว้าค้นพบกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ และคำสั่งที่เกี่ยวข้อง เพื่อประกอบการพิจารณาของศาลปกครอง

(3) เสนอความเห็นหรือสังเกตเกี่ยวกับพยานหลักฐานหรือข้อเท็จจริง ที่ควรสืบเพิ่มเติม

(4) ทำรายงานสรุปพยานหลักฐาน ข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายรวมทั้งความเห็นและข้อสังเกตในคดีปกครองที่เสร็จการพิจารณาแล้ว

(5) หน้าที่ตามที่ศาลปกครองมอบหมาย

(6) หน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายอื่น

มาตรา 41 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคดีปกครองมีอำนาจดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(1) เรียกบุคคลมาพบและให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือหลักฐานใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับคดีปกครองที่รับวินิจฉัยในระหว่างเวลาพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกเพื่อตรวจสอบสถานที่หรือแสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อได้รับอนุญาตจากหัวหน้าพนักงานคดีปกครอง

ในกรณีที่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเข้าไปในสถานที่ดังกล่าวในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ตกถึงพระอาทิตย์ขึ้น พนักงานคดีปกครองจะกระทำได้อีกเมื่อมีคำสั่งของศาล

มาตรา 42 พนักงานคดีปกครองอาจถูกคัดค้านในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับคดีปกครองได้ และให้นำบทบัญญัติว่าด้วยเหตุแห่งการคัดค้านผู้พิพากษาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับโดยอนุโลม รวมทั้งเหตุอื่นซึ่งอาจทำให้การปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานคดีปกครอง เป็นไปโดยไม่เป็นธรรม

การคัดค้าน ให้ทำเป็นหนังสือยื่นต่ออธิบดีผู้พิพากษาศาลปกครอง

ถ้าอธิบดีผู้พิพากษาศาลปกครองเห็นว่า การคัดค้านนั้นฟังได้ ก็ให้สั่งให้พนักงานคดีปกครองพ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ในคดีปกครองนั้น

บรรดาการกระทำใด ๆ ของพนักงานคดีปกครองที่ได้กระทำไปก่อนมีคำสั่ง
ตามวรรคสามยอมเป็นอันสมบูรณ์ เว้นแต่ข้อที่ผู้พิพากษาศาลปกครองจะสั่งเป็นอย่างอื่น

มาตรา 43 เพื่อประโยชน์แก่ราชการของศาลปกครองตามพระราชบัญญัตินี้
รัฐมนตรีและรัฐมนตรีเจ้าสังกัดจะขอให้นายกรัฐมนตรีใช้อำนาจตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบ
บริหารราชการแผ่นดินแต่งตั้งข้าราชการซึ่งสังกัดกระทรวงทบวงกรมแห่งหนึ่งแห่งใด ไป
ดำรงตำแหน่งพนักงานคดีปกครอง โดยได้รับเงินเดือนจากกระทรวงทบวงกรมเดิม
แต่มีฐานะเสมือนเป็นข้าราชการตุลาการในกระทรวงยุติธรรมก็ได้

การแต่งตั้งให้มาดำรงตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง ต้องมีระยะเวลาครั้งหนึ่งไม่
น้อยกว่าหนึ่งปีแต่ไม่เกินสามปี

ให้นำความในวรรคหนึ่งและวรรคสองมาใช้บังคับแก่การแต่งตั้งพนักงานคดี
ปกครองไปดำรงตำแหน่งในกระทรวงทบวงกรมอื่นด้วยโดยอนุโลม

มาตรา 44 ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานคดีปกครอง
เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

หมวด 4

วิธีพิจารณาคดีปกครอง

ส่วนที่ 1

บททั่วไป

มาตรา 45 การส่งคำคู่ความหรือเอกสารอื่นใดไปยังคู่ความในคดีปกครอง
หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้กระทำโดยเจ้าพนักงานศาล หรือศาลปกครองจะกำหนดให้ส่ง
ทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับหรือโดยวิธีอื่นก็ได้

มาตรา 46 ระยะเวลาตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือในกฎหมายอื่นหรือตามที่ศาลปกครองได้กำหนด ศาลปกครองมีอำนาจยื่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

มาตรา 47 การยื่นคำฟ้องตลอดจนการดำเนินกระบวนการพิจารณาใด ๆ ในคดีปกครองให้ได้รับยกเว้นไม่ตองชำระค่าฤชาธรรมเนียม

มาตรา 48 เพื่อให้การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีปกครองเป็นไปโดยประหยัด สะดวก รวดเร็ว และเที่ยงธรรม ให้อธิบดีผู้พิพากษาศาลปกครองมีอำนาจออกข้อกำหนดใด ๆ ไซ้บังคับในศาลปกครองได้ เมื่อได้รับอนุมัติจากประธานศาลฎีกาแล้ว

ข้อกำหนดนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ไซ้บังคับได้

มาตรา 49 ศาลปกครองอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีได้

มาตรา 50 ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาใช้บังคับแก่การดำเนินกระบวนการพิจารณาในศาลปกครอง เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัติโดยอนุโลม

ในการพิจารณาพิพากษาคดีในศาลปกครอง ให้ศาลปกครองมีอำนาจออกฉันทปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยวิธีพิจารณา หรือระเบียบวิธีการที่ตั้งขึ้นโดยกฎหมายหรือโดยประการอื่นได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

มาตรา 51 คดีที่อยู่ในอำนาจศาลปกครองให้ถือว่าเป็นคดีแพ่งตามความหมายในกฎหมายว่าด้วยพนักงานอัยการ

มาตรา 52 สิทธิฟ้องร้องคดีศาลปกครองตามมาตรา 6 (1) (3) และ (4) ให้มีอายุความ 2 ปี นับแต่วันเกิดสิทธิฟ้องร้อง

ในกรณีที่มีการยื่นคำฟ้องโดยทางไปรษณีย์ ให้ถือว่าวันที่ส่งคำฟ้องทางไปรษณีย์ เป็นวันยื่นคำฟ้อง

ส่วนที่ 2

วิธีพิจารณาคดีในศาลปกครอง

มาตรา 53 คำฟ้อง คดีปกครองให้ทำเป็นหนังสือระบุชื่อและอาชีพของโจทก์ ตลอดจนข้อเท็จจริงและรายละเอียดเกี่ยวกับข้อหาและคำขอบังคับ กับให้ลงลายมือชื่อโจทก์ไว้เป็นหลักฐาน

คำฟ้องคดีปกครองจะยื่นต่อศาลปกครองโดยตรงหรือจะส่งทางไปรษณีย์ลงทะเล เป็นที่
ตอบรับก็ได้

ก่อนที่ศาลปกครองมีคำสั่งรับคดีไว้พิจารณา ศาลปกครองมีอำนาจที่จะสอบสวนข้อเท็จจริงเบื้องต้นถึงตัวโจทก์และมูลคดีที่ฟ้องร้องในคดีนั้นได้

ในกรณีที่ไม่ปรากฏตัวโจทก์หรือปรากฏแน่ชัดว่าคดีไม่มีมูลที่จะฟ้องร้อง ให้ศาลปกครองมีคำสั่งไม่รับคดีนั้นไว้พิจารณา ในกรณีเช่นว่านี้ถ้าสามารถทำได้ ให้ศาลปกครองแจ้งคำสั่งไม่รับคดีไว้พิจารณาให้โจทก์ทราบโดยไม่ชักช้า

มาตรา 54 เมื่อศาลปกครองสั่งรับคดีไว้พิจารณาแล้ว ให้ศาลปกครองออกกฎหมายส่งสำเนาคำฟ้องให้แก่จำเลยภายในเจ็ดวัน นับแต่วันสั่งรับคดีไว้พิจารณา

ให้จำเลยยื่นคำให้การเป็นหนังสือต่อศาลปกครองหรือศาลจังหวัดที่จำเลย
มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลนั้นภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ได้รับหมายเรียกและสำเนาคำฟ้อง

ในกรณีที่จำเลยยื่นคำให้การต่อศาลจังหวัด ให้ศาลจังหวัดส่งต่อไปยังศาล
ปกครองโดยเร็ว

มาตรา 55 การยื่นคำร้อง คำขอหรือเอกสารอื่นใดต่อศาลปกครอง จะยื่น
ต่อศาลปกครองโดยตรง หรือจะยื่นต่อศาลจังหวัดที่ผู้ยื่นมีภูมิลำเนาอยู่ในเขตศาลนั้นหรือ
จะส่งโดยทางไปรษณีย์ลงทะเบียนตอบรับไปยังศาลปกครองก็ได้

ในกรณีที่มีการยื่นคำร้อง คำขอ หรือเอกสารอื่นใดต่อศาลจังหวัด ให้ศาลจังหวัด
ส่งต่อไปยังศาลปกครองโดยเร็ว

มาตรา 56 เมื่อศาลปกครองเห็นสมควร ศาลปกครองจะกำหนดการนั่ง
พิจารณาพิพากษาคดีปกครอง ณ จังหวัดที่มูลคดีเกิดขึ้นในเขตหรือที่โจทก์หรือจำเลยมี
ภูมิลำเนาอยู่ในเขตก็ได้

มาตรา 57 ศาลปกครองมีอำนาจหน้าที่ค้นหาข้อเท็จจริงและรวบรวมพยาน
หลักฐานที่เกี่ยวข้อง

ในการนี้ให้ศาลปกครองมีอำนาจ

(1) เรียกหรือออกหมายเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำหรือส่งเอกสารหรือ
หลักฐานใด ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(2) เข้าไปในสถานที่ใด ๆ ที่เกี่ยวกับคดีที่พิจารณา เพื่อตรวจสอบสถานที่
หรือแสวงหาข้อเท็จจริง

ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีความเชื่อหรือความผ่ายผอมใดฝ่ายหนึ่งใดก็ตามบุคคลหรือเอกสารหรือหลักฐานนั้นเป็นพยานหรือไม่ก็ตาม

มาตรา 58 ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาให้ศาลปกครองเท่านั้นเป็นผู้ซักถามพยานเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อเท็จจริงในคดีที่มากที่สุด ทั้งนี้ ความอาจจะตั้งคำถามขอให้ศาลปกครองช่วยซักถามพยานให้ด้วยก็ได้

มาตรา 59 ในการพิจารณาคดีในศาลปกครอง ให้ศาลปกครองรับฟังข้อเท็จจริงตามพยานหลักฐานทั้งหมดที่เกี่ยวข้องโดยไม่จำกัด เครื่องศรัทธาเฉพาะแต่ที่เกี่ยวข้องประเด็นข้อพิพาทแห่งคดี

มาตรา 60 ศาลปกครองมีอำนาจทำการสืบพยานเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเด็นซึ่งรวมทั้งการเรียกพยานมาสืบต่อไป หรือเรียกพยานที่สืบแล้วมาสืบใหม่ได้

มาตรา 61 ในกรณีที่กฎหมายบังคับให้ต้องมีพยานเอกสารมาแสดง ศาลปกครองมีอำนาจรับฟังพยานบุคคลแทนพยานเอกสาร หรือรับฟังพยานบุคคลเพื่อหักล้างเพิ่มเติม ถัดทอน หรือเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อความในเอกสารนั้นได้

มาตรา 62 ในการบันทึกคำเบิกความของพยาน เมื่อศาลปกครองเห็นสมควรจะบันทึกข้อความแต่โดยย่อก็ได้ แล้วให้พยานลงลายมือชื่อไว้

มาตรา 63 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญที่ศาลปกครองหรือศาลฎีกาขอให้นำมาให้ความเห็นและพยานที่ศาลปกครองเรียกมา ได้รับค่าตอบแทน ค่าพาหนะเดินทาง และค่าเช่าที่พักที่ศาลปกครอง หรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณีเห็นสมควร

มาตรา 64 ในการวินิจฉัย ศาลปกครองมีอำนาจยกข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่มีได้เป็นประเด็นข้อพิพาทขึ้นวินิจฉัยได้ โดยให้ความรู้ความทุกฝ่ายมีโอกาสโต้แย้งหรือนำสืบในประเด็นดังกล่าวนั้น แต่ปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน เมื่อศาลเห็นสมควรศาลจะยกขึ้นวินิจฉัยโดยไม่ต้องฟังคำโต้แย้งก็ได้

มาตรา 65 คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองให้ทำเป็นหนังสือแสดงขอเท็จจริงที่ฟังได้โดยสรุปและคำวินิจฉัยในประเด็นแห่งคดีพร้อมด้วยเหตุผล

มาตรา 66 ศาลปกครองมีอำนาจพิจารณาหรือสั่งเกินไปกว่าหรือนอกจากที่ปรากฏในคำฟ้องได้ หากศาลปกครองเห็นสมควร เพื่อความเป็นธรรมแก่คู่ความ

มาตรา 67 คำพิพากษาหรือคำสั่งใด ๆ ให้ถือว่าผูกพันคู่ความในกระบวนการพิจารณาของศาลปกครองที่พิพากษาหรือมีคำสั่ง แต่ศาลปกครองจะกำหนดไว้ในคำพิพากษาหรือสั่งเพิ่มเติมให้คำพิพากษามีผลผูกพันถึงบุคคลอื่นในกรณีที่มีประเด็นข้อพิพาทอย่างเดียวกันก็ได้

มาตรา 68 ภายใต้มงับทบทวนญัตติแห่งกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลปกครองให้อุทธรณ์ได้เฉพาะในข้อกฎหมายไปยังศาลฎีกาภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้อ่าน หรือถือว่าได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น

ให้ศาลปกครองส่งสำเนาอุทธรณ์แก่อีกฝ่ายหนึ่งแก่ภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ฝ่ายนั้นได้รับสำเนาอุทธรณ์

เมื่อปรากฏต่อศาลปกครองว่าไม่อาจส่งสำเนาอุทธรณ์ให้อีกฝ่ายหนึ่งได้ หรือเมื่อได้มีการแก้อุทธรณ์แล้วหรือไม่มีการแก้อุทธรณ์ภายในกำหนดเวลาตามวรรคสอง ให้ศาลปกครองรีบส่งสำนวนไปยังศาลฎีกา

มาตรา 69 การยื่นอุทธรณ์ไม่เป็นการทุเลาการบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่งแต่คู่ความที่ยื่นอุทธรณ์อาจยื่นคำขอต่อศาลปกครองซึ่งมีคำพิพากษาหรือคำสั่งชี้แจงเหตุผลอันสมควรเพื่อให้ศาลฎีกาสั่งทุเลาการบังคับไว้ได้

ไม่ว่าความในคดีปกครองจะของการบังคับคดีหรือจะขอทุเลาการบังคับคดีหรือไม่ก็ตามเมื่อมีเหตุอันสมควร ศาลปกครองหรือศาลฎีกา แล้วแต่กรณี มีอำนาจสั่งการบังคับคดีหรือสั่งทุเลาการบังคับคดีไว้ได้

มาตรา 70 ให้ศาลฎีกาพิจารณาและมีคำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีปกครองโดยเร็ว

ในการพิจารณาพิพากษาของศาลฎีกา ให้ถือตามข้อเท็จจริงที่ศาลปกครองได้วินิจฉัยไว้แล้ว แต่หาข้อเท็จจริงที่ศาลปกครองฟังมายังไม่พอแก่การวินิจฉัยข้อกฎหมายให้ศาลฎีกาสั่งให้ศาลปกครองฟังข้อเท็จจริงเพิ่มเติมตามที่ศาลฎีกาแจ้งไป แล้วส่งสำนวนคืนศาลฎีกาโดยเร็ว ในกรณีที่ศาลปกครองเห็นว่าข้อเท็จจริงที่ฟังใหม่จะเป็นผลให้คำพิพากษาเปลี่ยนแปลงก็ให้ศาลปกครองพิพากษาคืนใหม่ และให้นำมาตรา 68 และมาตรา 69 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 71 ให้ประธานศาลฎีกา จัดตั้งแผนกคดีปกครองขึ้นในศาลฎีกา เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีปกครองที่อุทธรณ์มาจากศาลปกครอง

ในกรณีจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลฎีกาอาจขอให้ผู้ทรงคุณวุฒิ หรือผู้เชี่ยวชาญมาให้ความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาพิพากษาคดีปกครองได้

หมวด 5

วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา

และ

การบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

มาตรา 72 ก่อนมีคำพิพากษาหรือคำสั่ง ถ้ามีความจำเป็นเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของความหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง หรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง

นอกจากอำนาจที่บัญญัติไว้ เป็นการทั่วไปในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งแล้ว ให้ศาลปกครองหรือศาลฎีกาแล้วแต่กรณี มีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ตามที่เห็นสมควรได้โดย

มาตรา 73 ในกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันเป็นที่สุดว่าพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง เพชรบัญญัติ ขอบัญญัติจังหวัด ขอบัญญัติกรุงเทพมหานคร ขอบัญชีสภาภิบาลระเบียบประกาศ หรือกฎข้อบังคับอื่นที่มีลักษณะทำนองเดียวกัน ไม่มีผลบังคับทั้งหมดหรือบางส่วนถ้าศาลปกครองเห็นสมควร ให้ศาลปกครองมีหมายศาลแห่งคำพิพากษาหรือคำสั่งโดยย่อในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 74 ในกรณีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งอันเป็นที่สุดของศาลปกครองและของศาลยุติธรรมชั้นต้น คู่ความในกระบวนการพิจารณาแห่งคดีที่มีคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น ชอบที่จะยื่นคำร้องขอต่อศาลฎีกาให้มีคำสั่งกำหนดว่าจะให้ถือตามคำพิพากษาหรือคำสั่งใด คำสั่งเช่นว่านี้ให้เป็นที่สุด

หมวด 6

บทกำหนดโทษ

มาตรา 75 ผู้ใดเอาความเท็จมาฟ้องต่อศาลปกครอง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปีหรือปรับไม่เกินหกหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ แต่ถ้อยนั้นดูแก่โทษ แจงความจริงต่อศาลปกครองก่อนพิพากษาคดีศาลจะไม่ลงโทษผู้นั้นเลยก็ได้

มาตรา 76 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของพนักงานคดีปกครองหรือชักขวางพนักงานคดีปกครองในการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ตามมาตรา 41 แห่งพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

บทเฉพาะกาล

มาตรา 77 คดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลปกครองซึ่งค้างพิจารณาอยู่ในศาลอื่นในวันเปิดทำการของศาลปกครอง ให้ศาลอื่นที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาต่อไปจนกว่าคดีจนถึงที่สุด

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....

นายกรัฐมนตรี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ประวัติผู้เขียน

นางสาวพนมวรรณ ยามัสเถียร สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต (เกียรตินิยม-
อันดับสอง) จากคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2522 และ
สำเร็จการศึกษาเป็นเนติบัณฑิตไทย จากสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
สมัยที่ 34 ประจำปีการศึกษา 2524 ปัจจุบันประกอบอาชีพทนายความ ที่สำนักงาน
นครหลวงกฎหมายและการบัญชี

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย